

תשורה

משמחת הנישואין של

הנן וחי' מושקא שיחיו

מאן

ז"ך אדר ה'תשפ"ג

שנת הקהל

ב"ה.

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולת צאצאינו החתן הרה"ת חני' שי' עם ב"ג הכלה המהוללה מ' חי' מושקא תחי',

- ועל יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע בעת חתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע, ביום הבהיר י"ד כסלו תרפ"ט -

הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה המובאת בזה.

*

בחוברת זו יבואו:

(א) שער המשפחה - מכתבי כ"ק אדמו"ר לסב החתן, הרב יעקב אליעזר שי' מאן. (ב) שער הכתי"ק - כתיבי יד קודש כ"ק אדמו"ר בפרסום ראשון. (ג) שער מכתבים באנגלית - כ' מכתבים שנכתבו ע"י כ"ק אדמו"ר באנגלית (באדיבות מערכת "Rebbe Responsa"). (ד) שער היומנים - מכתבים מבית חיינו משנת תשכ"ו. (ה) שער הסיפורים - סיפורי הרה"ג הרה"ח ר' שמואל הלוי לויטן כפי שנרשמו ע"י סב החתן הרב ישראל הלוי שי' לאבנאווסקי וש"ב הרב חיים שלום דובער שי' ליפסקער.

החומר נתפרסם בזה לראשונה.

ויהי רצון אשר משמחת נישואין זו נזכה תיכף ומיד ממש לשמחת הגאולה, ולשלימות הנישואין דישראל והקב"ה, ויקויים היעוד "מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים. . קול חתן וקול כלה גו",

בגאולה האמתית והשלימה, ומלכנו בראשנו.

משפחת ווייס

משפחת מאן

יום שני ז"ך אדר ה'תשפ"ג

- שלחי שנת מאה ועשרים שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ימי הכנה ליום הבהיר י"א ניסן קכ"א שנה -

שנת הקהל

ברוקלין, ניו.

שער ז'ך אדר

יג. ויה"ר שקבלת החלטות טובות בכהנ"ל תביא תיכף את
השכר האמיתי - גאולה האמיתית והשלימה, ביום הש"ק זה,
כ"ז¹¹⁰ אדר ה'תש"נ.

110) להעיר מהעילוי דיום כ"ז - אותיות "ז"ך", כולל גם זיכוך ובירור
וצירוף, כמ"ש בנוגע לזמן הגאולה "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים"
(דניאל יב, יו"ד), אשר, שלימות הזיכוך והצירוף הוא עי"ז שמגלים כוונת
הצמצום וההעלם דשם אלקים גופא.

ויומתק יותר - שיום כ"ז (זך) בא לאחרי יום כ"ו, בגימטריא הוי',
היינו, שסדר העבודה הוא שתחילה נעשה גילוי שם הוי' (צמצום בשביל
הגילוי), ולאח"ז מגלים כוונת הצמצום וההעלם דשם אלקים.

(משיחת ש"פ ויק"פ, פ' החודש, מבה"ח ניסן ה'תש"נ)

בשנת ה'תשנ"ב הי' ר' אברהם שי' מאן - אבי החתן - מחברי המניחים של ה"תקציר" השבועי.

מטרת התקציר הי' תוכן קצר של השיחות והוראת לפועל מכ"ק אדמו"ר שנאמרו בעת ההתוועדות דש"ק, התקציר הועלה על הכתב ב770 כמעט מיד במוצש"ק ומשם נשלח לרחבי תבל בכדי לזכות כללות אנ"ש שצמאו לידע (עכ"פ) תוכן דברי הרב (עד שהגיע הר"ד הבלתי מוגה ביום ראשון או שני, וה"הנחה" המלאה המוגהת ביום רביעי).

במוצש"ק ויקהל ה'תשנ"ב לאחרי שהעלה אבי החתן את התקציר על הכתב והכניס א' לכ"ק אדמו"ר, לפתע הגיע הוראה ממזכירות שכ"ק אדמו"ר נתן את הטופס האישי שלו שהואיל להגיה עם כמה תיקונים בכתי"ק, והורה להוציאו (בהוצאה שנייה).

דבר זה הי' בלתי רגיל זה קרה רק שני פעמים לפני"ז, פעם הראשונה כשהתחילו להוציא את התקציר (הבינו אז שזה היה כדי לעודד הענין), ועוד פעם בשבת פ' וישב כשהרבי רצה לתקן דבר הצריך תיקון

למעשה זוהי השיחה המוגהת האחרונה לע"ע שזכינו לקבל מכ"ק אדמו"ר. ויה"ר שתומ"י ממש נזכה כולנו לשמוע "תורה חדשה מאתי תצא" בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

פיענוח הכתי"ק:

בקביעות **בצ כו"כ** השנים פרשת ויק"פ הם מחוברות, **בבבבב** ובקביעות ש. ז. היא שפרשיות ויקהל ופקודי הם פרשיות נפרדות **בבבבב**.

בס"ד. תקציר מהתוועדות ש"פ ויקהל, כ"ה אדר ראשון ה'תשנ"ב.

● בקביעות **בבב** השנים פרשיות ויק"פ הם מחוברות, והתקדש/בקביעות ש.ו. היא שפרשיות ויקהל ופקודי הם פרשיות נפרדות **בפע**. וביאור הענין בעברת האדם: כללות עבודת האדם היא כמחולל "אני נבראתי לשמש את קונו", ולפעול גם בכל עניני העולם לשמש את קונו. אך בזה נופא ישנם כי אופנים והם מרומים בשמות הפרשיות ויק"פ: א) "ויקהל" – שמגלה בכל עניני העולם את העבודה הכללית (שלמעלה מפרטים) דלשמש את קונו, ועי"ז פועל אחדות בכל עניני העולם, ועאס"כ בבב"י עיי הענין דאהבת ואחרות ישראל. ב) "פקודי" – (לאחרי העבודה הכללית המאחרת את כל הפרטים – ה"ה) מגלה בכל פרט ופרט את החידוש המיוחד בעניני הפרטי לשמש את קונו. והוה החידוש בקביעות ש.ו. שקוראים פ' ויקהל כשבע בפ"ע ופי' פקודי בשבע בפ"ע – שבזה מודגש שישנה שלימות בעבודה דויקהל בפ"ע – שפגלים את האחרות הכללית בהיראה ובבב"י, ולכן אי"צ לחכות עד שמגלה בכל פרט את העבודה דפקודי.

ויש לקשר זה (ענין האחרות) עם פ' שקלים שקוראים היום: ידועה השאלה במ"ש "עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'", ולכאורה הגליל שיש ליתן "עשר גרה", ומדוע מדגיש הכתוב שצריך ליתן דוקא מחצית מעשרים גרה? והביאור בזה: מחצית השקל מורה על העבודה דאחרות ישראל, ולכן מדגשים שכאשר יהודי נמצא בפ"ע ה"ה רק "מחצית", ובכדי להיות "שקל הקודש" עליו להתאחד עם יהודי שני, ועד להתאחד עם כאר"א מבב"י. והוה קיום המצוה ד'אהבת לרעך כמוך", שפירושו "רעך" הוא לא רק יהודי שנמצא קרוב אליו אלא אפי' יהודי שנמצא בקצוי תבל. והסיבה לזה היא, כמ"ש אדה"ו בתנ"א, שכאר"א מבב"י הוא "חלק אלוה ממעל ממש", והרי "העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס ככולו" – ואי"כ הרי כל בניי הם מציאות אחת. ואפי' במקרה שיש לשלול אצל חברו ענין בלתי-רצוי – הרי הצורה הכי יעילה לפעול ואח הוא עיי שמשפיע עליו בדרכי נועם ובדרכי שלום.

תנה, שהקדמה לפעול את האחרות (ויקהל) בעולם ובבב"י – יש להתחיל עם האחרות (ויקהל) בינו לבין קונו. והוה גם א' מהביאורים במ"ש "עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'" – שכאר"א מבב"י מאחד עם הקביה בחכמית ועד שהם "חד ממש", ולכן כאר"א מישראל הוא רק חצי והקביה הוא (כביכול) החצי השני, ולכן הקביה – שנתלכש בעשר ספירות – הוא כמו עשר גרה, וכאר"א מישראל – הכלול מעשר כוחות הנפש – הוא עשר, ודוקא עיי איתורם יחד נעשים "לעשרים גרה" – שקל הקודש. וביאור הענין: הדבר הראשון שיהודי עושה "מיד כשניער משנתר" אומר "מורה אני", שזה מורה על התאחדותו עם הקביה בחכמית, והוה עבודה כללית כפי שהנא לפני ולמעלה מפרטי העבודות דמשך היום (ע"ד העבודה הכללית דויקהל, כ"ה). והוה גם הדיוק בהנוסח "מורה אני לפניך", שמתחיל עם ענין ההדאה, ולא עם "אני לפניך" – מכיון דזה שכאר"א מבב"י מאחד בחכמית ("אני לפניך") עם הקביה הרי זה דבר הפשוט, ואי"צ להדגיש זאת, ולכן מתחיל ומדגיש רק עם העבודה שלו – "מורה". ויש להוסיף, ש"מיד כשניער משנתר" – כולל גם מ"ש הרמב"ם "ישנים .. בהבלי הזמן" (ליע וליע), שצ"ל נייער גם משנתו זו, ותחילת העבודה היא שיער שהוא "חד ממש" עם עצמיה, שהרי הוא חלק אלוה ממעל ממש.

כל הגיל בהדגשה מיוחדת, כשרואים בשנים האחרונות איך שנעשה ה"ויקהל" בפשטות – קיבץ גליות דבב"י מכל העולם, שעולים לאת"ק. והעלי' היא באין-ערך להעליות שהיו פעם בבורות שלפניו. וזלעזר שרבוותי נשיאט לא היו באה"ק, ואפי' לא בביתקור, וגם נסיעת כ"ק מ"ח ארסר"ד ה"י מפני שנמצע ממנו לבקר ב"קבר"אבות" דראסטוב, וליובאוויטש וכיו"ב. ובמיוחד בעמרתו בשנה שר"ח שלה ה"י תחא שנת נפלאות בכל מכל כל.

● ההוראה למעשה בפועל מ"ש שקלים: שיש להוסיף בנתינת הצדקה, שהרי בצדקה יש כמה דרגות: מעשר, תומש, י"ל אשר לאיש יתן כעד נפשו". ולהחליט בזה עור בשבת זו, וגם להתחיל בזה כגון עיי נתינת מאכל ומשקה וכיו"ב. וגם באופן הנתינה ישנה הוראה מ"ש שקלים: נתינת מחציה"ש היתה בשביל קרבתו ציבור, וידוע ביאור אדה"ו בפירושו הפסוק "אדם כי יקריב מב"ס קרבן לה'": שכדי שהאדם יתקרב לה' הוא ש"מכס קרבן לה'". שנתן כל מציאותו לה'. וזוה מובנת ההוראה למעשה בפועל: שנתית הצדקה וגמ"ח צ"ל באופן שמכניס בזה כל עשר כוחות נפשו, שנוסף להשתי בפועל, חושב ומדבר עדין כ"י ועי"ז מודים את הגאולה שחברא תומ"י ואז יעשה הקביה את צדקתו שמקבץ כל בניי "קהל גדול ישוהב הנה".

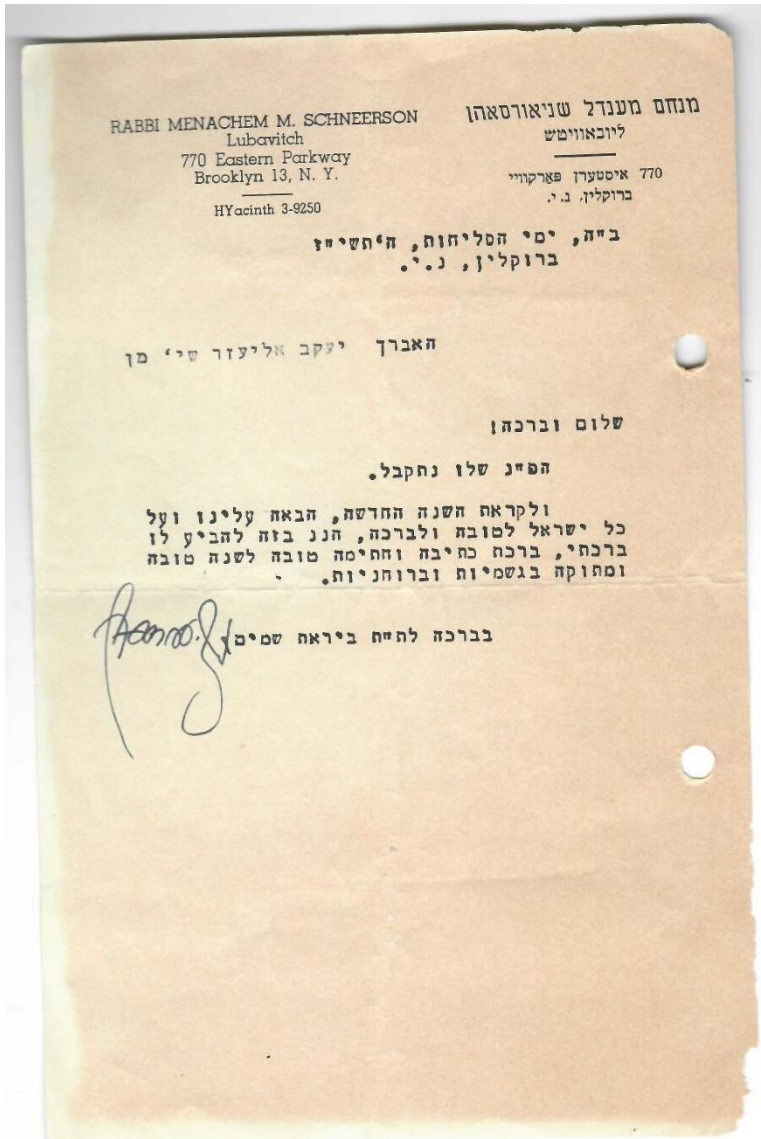
הוראה לפועל: * להוסיף בצדקה וגמ"ח, ובאופן שמכניס את כל מציאותו בזה.

רשימה פרסית בלי אחריות

ח"ו ד' שיחות, ההתוועדות החסימה בשעת 3:25 לערן.

שער המשפחה

מכתבי כ"ק אדמו"ר לסב החתן הרב יעקב אליעזר מאן

מן - ירוח"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן
לויבאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין נ. י.

SECRETARIAT מזכירות
ה' תש"ח

ב"ה, כ"ב שבט

האברך יעקב אליעזר שי'

שלום וברכה!

הפ"נ שלו ליום ההילולא

נחבל, ויקרא בעה רצון על ציון כ"ק מו"ח

אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

מזכ"ר

מז-ירות"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ. י.

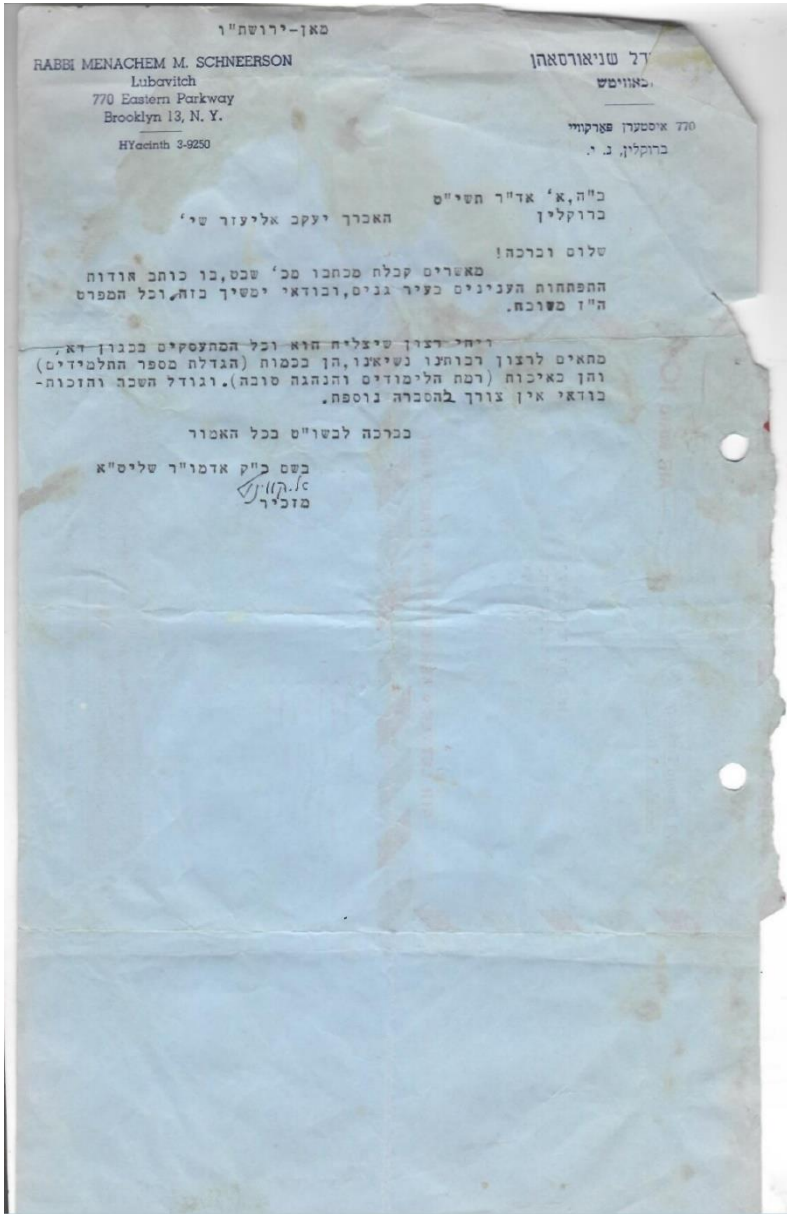
האברך יעקב אליעזר שי'

שלום וברכה!

ג' הפ"נ שלו נחבל.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל
ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע לו ברכתי,
ברכה כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה
בגשמיות וברוחניות.

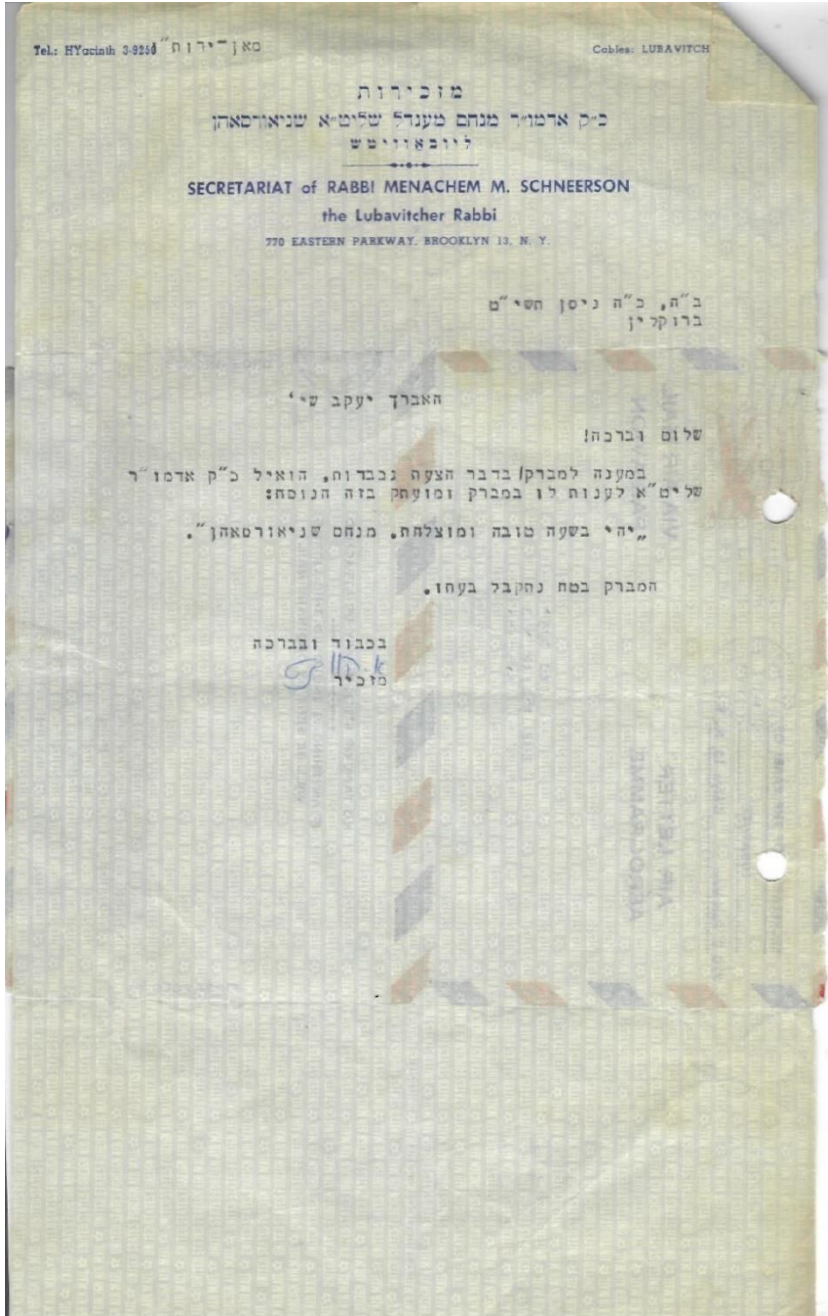
בברכה לת"ח ביראח שמים
[Handwritten signature]

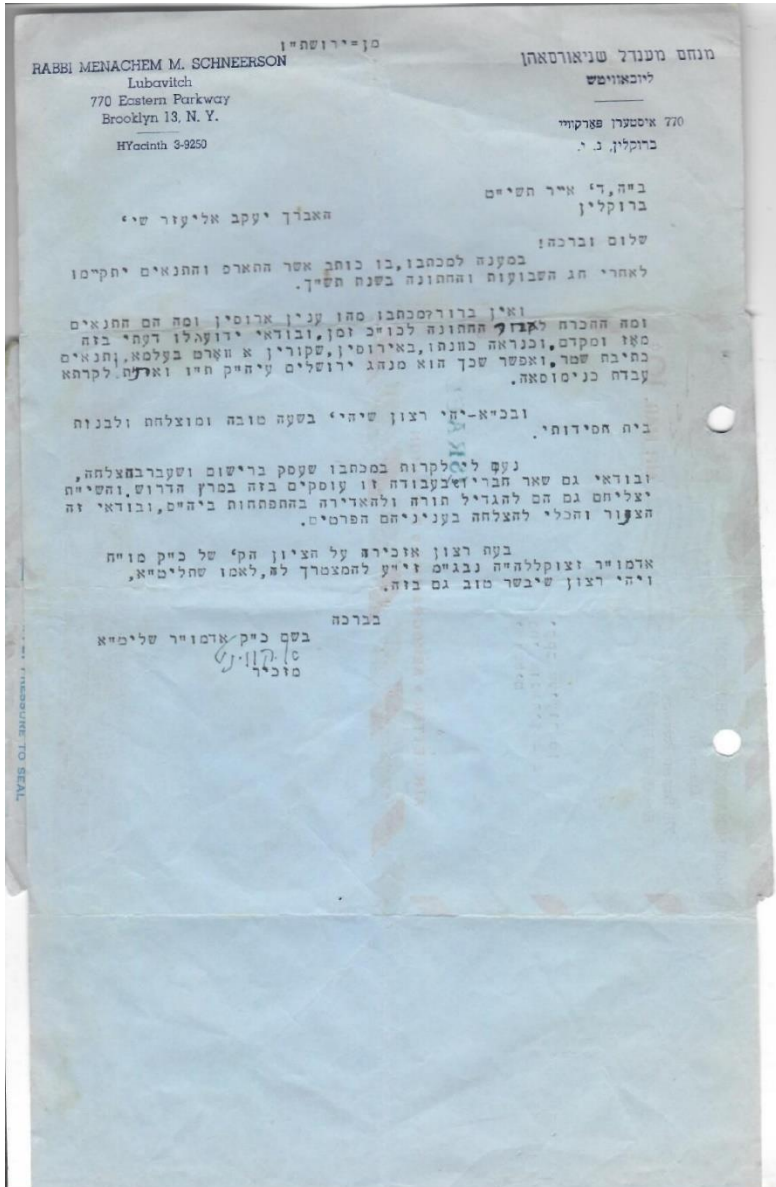

החתימה "א. קווינט" נכתבה בכת"ק כ"ק אדמו"ר
כידוע אשר כמ"פ נהג כ"ק אדמו"ר (מטעם הידוע לו) לחתום בחתימת המוכיר, וראה אנ"ק
חי"א ע' רצא

התפתחות הענינים בעיר גנים: באותו שעה התעסק ברישום ילדים שלמדו בבתי ספר חילוניים
לבית ספר דתי

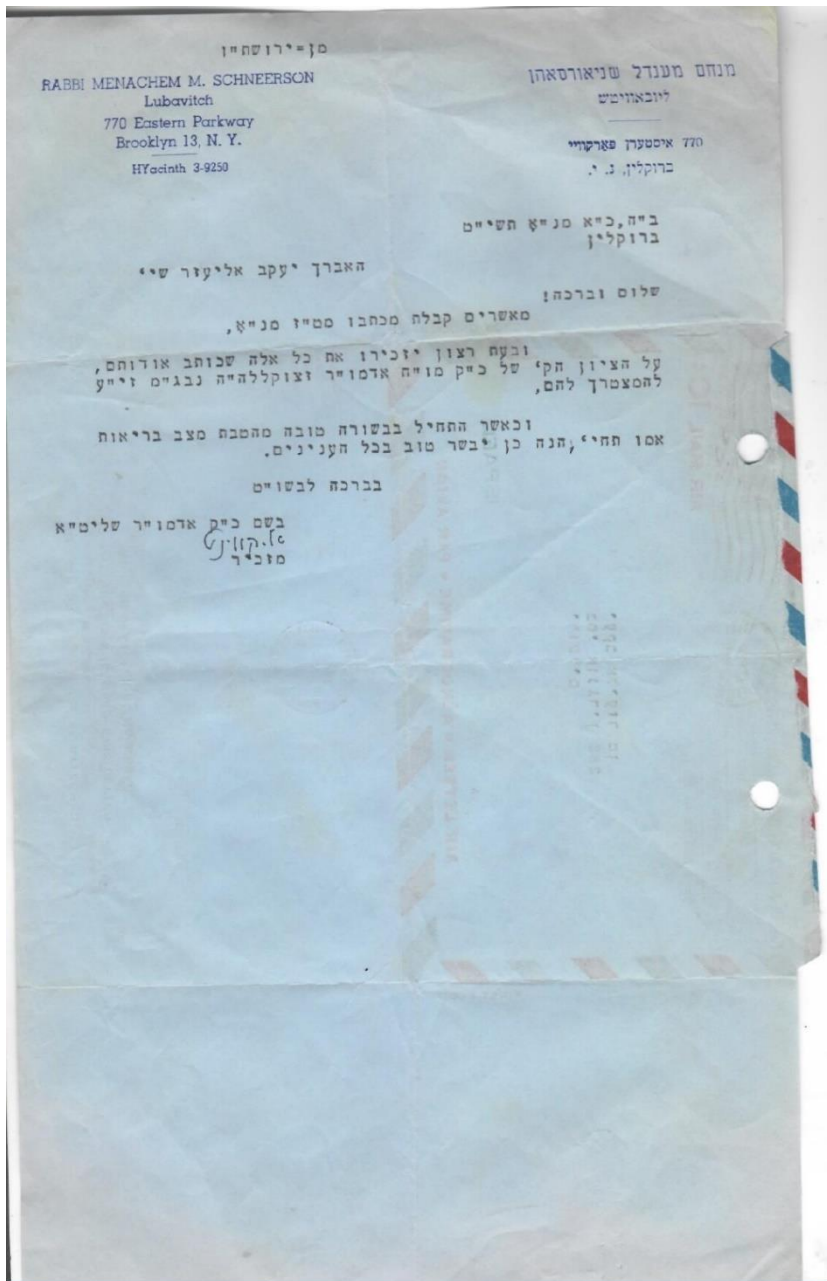
על שידוך זקני החתן

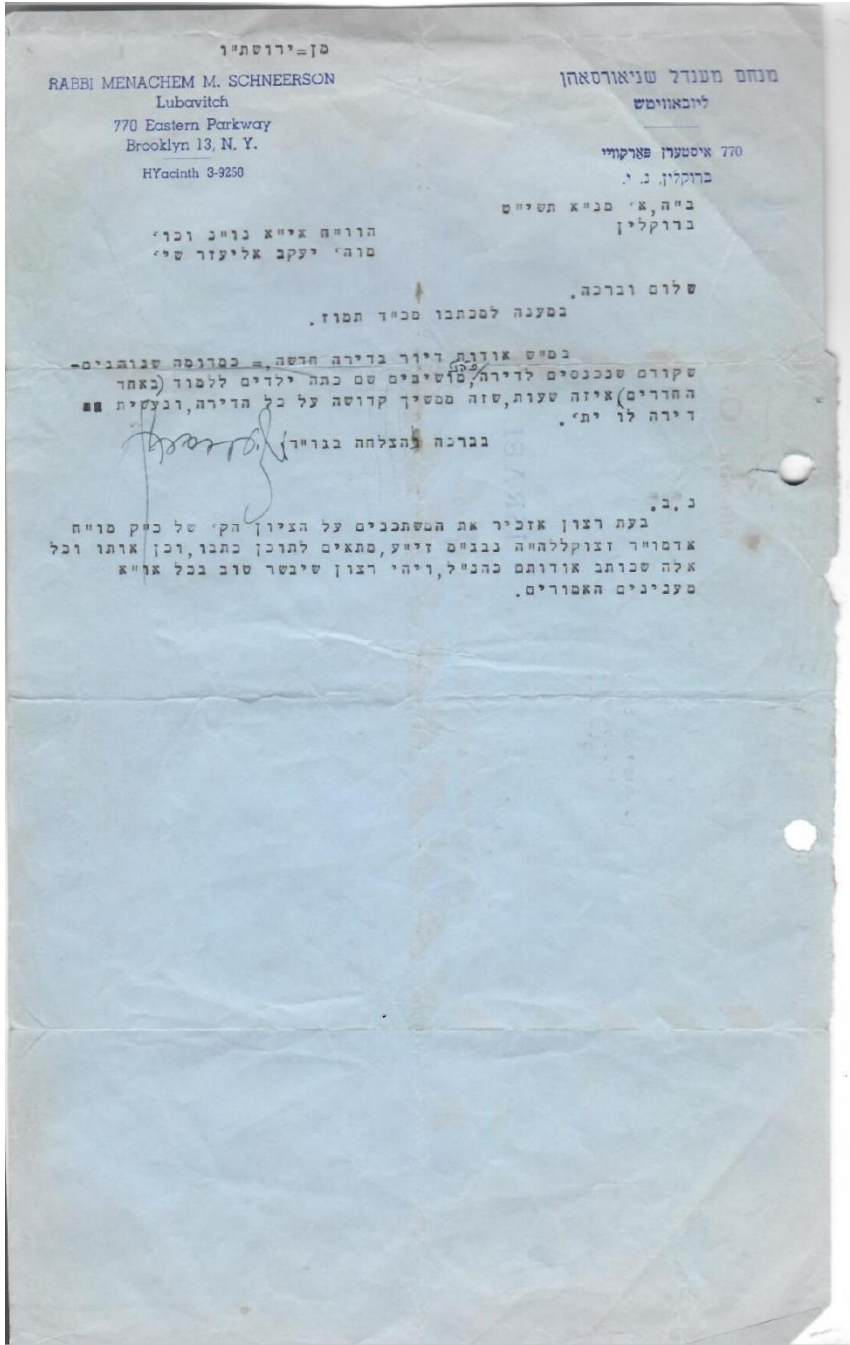
החתומה "א. קווינט" נכתבה בכתי"ק כ"ק אדמו"ר

במכתבו כתב שמצד זה שהוא מצאצאי ר' יהודה החסיד (וי"א שההקפדה שלו לא לדור בבית
חדשה חל גל על צאצאיו) איך להתנהג בדיוור בבית חדשה (הערה: ולהעיר שיש כאן דבר חידוש
שהרי כאן כתב הרבי שילמדו התלמידים כמה שעות. אבל ראה שיחת ש"פ תבוא, כ"א אלול
תשמ"ח (סה"ש ח"ב עמ' 642) ששם נאמר (רק) שייכניסו ילדים וילמדו אף ב"ת או פסוקי
תורה וכיו"ב.

החתימה "א. קווינט" נכתבה בכתי"ק כ"ק אדמו"ר

תשורה משמחת גישואין של חנן וחי' מושקא מאן

נדפס באג"ק חי"ח אגרת ו'תתמא, וכאן נדפס בשלימותו

מן-ירוח"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין נ. י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ט
ברוקלין, נ. י.

האברך יעקב אליצור שי'

שלום וברכה!

ב' הפ"ג שלו נתקבלו.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
לו ברכתי, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה
טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, י"א' תשרי תשי"ך
ברוקלין

הו"ה אי"א נוי"ג זכ"ו
מו"ח יעקב אליעזר שי"י

שלום וברכה

בפענה למכתבו המחיר מו"ח תשרי שו"ש נתקבל.

בעת רצון יזכירו אחא"ביו שליט"א על הציון הק"י
של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע, סתאים לחוכן כחבו,
ובכלל בכגון דא צריכים לעשות כהוראה ודעה שני
רופאים מוסהים במקצוע, ובמקרה שיש חילוקי דיעות, הרי כל העכבה
לטובה.
והרי נמצאים אנו בימים לאחרי החתימה טובה וחנוסה
הטוב לנו בטוב הנראה והנגלה,
בברכה לבשו"ם בכל האחד והג' שמת

בט"ס כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכ"ר
Gillie

מן ירוח"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה"תשכ"ח
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מה יעקב אליעזר שי'

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכה כתיבה
וחתימה טובה לשנה טובה ומחוקה בגשמיות
וברוחניות.

בברכה

בחי אונגרן 196

מן- ירוה"ו
ABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacath 3-9250

מנחה מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ד' אדר"ר תשכ"ז
ברוקלין

הח"ח אי"א נו"נ וכו'
מה יעקב אליעזר שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות מצב זוג'
השי"ה ימלא ימי הריונה כשורה
ובנקל ותלך זחוק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

ידועה הוראה כ"ק מו"ח ארמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע שער שתכנס לחודש
הממשי להרפונה לא תפרסם עד זי"ע

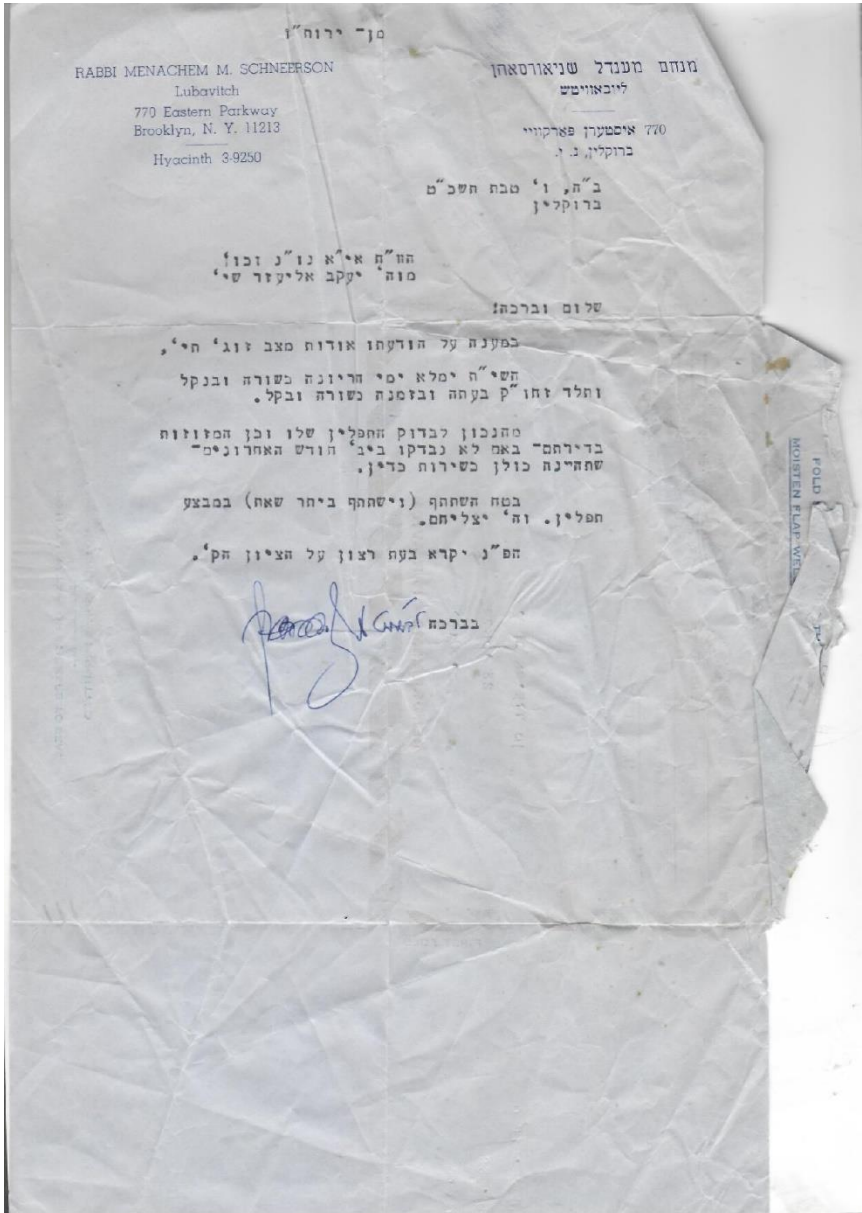
בברכה
[Handwritten signature]

במה שומר הוא השלשה השיעורים השונים לכל
נפש בחומש ההלים ותנ"א בכל יום, וישמור
עליהם סכאן ולהבא ג"כ.

הפ"נ יקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח
ארמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

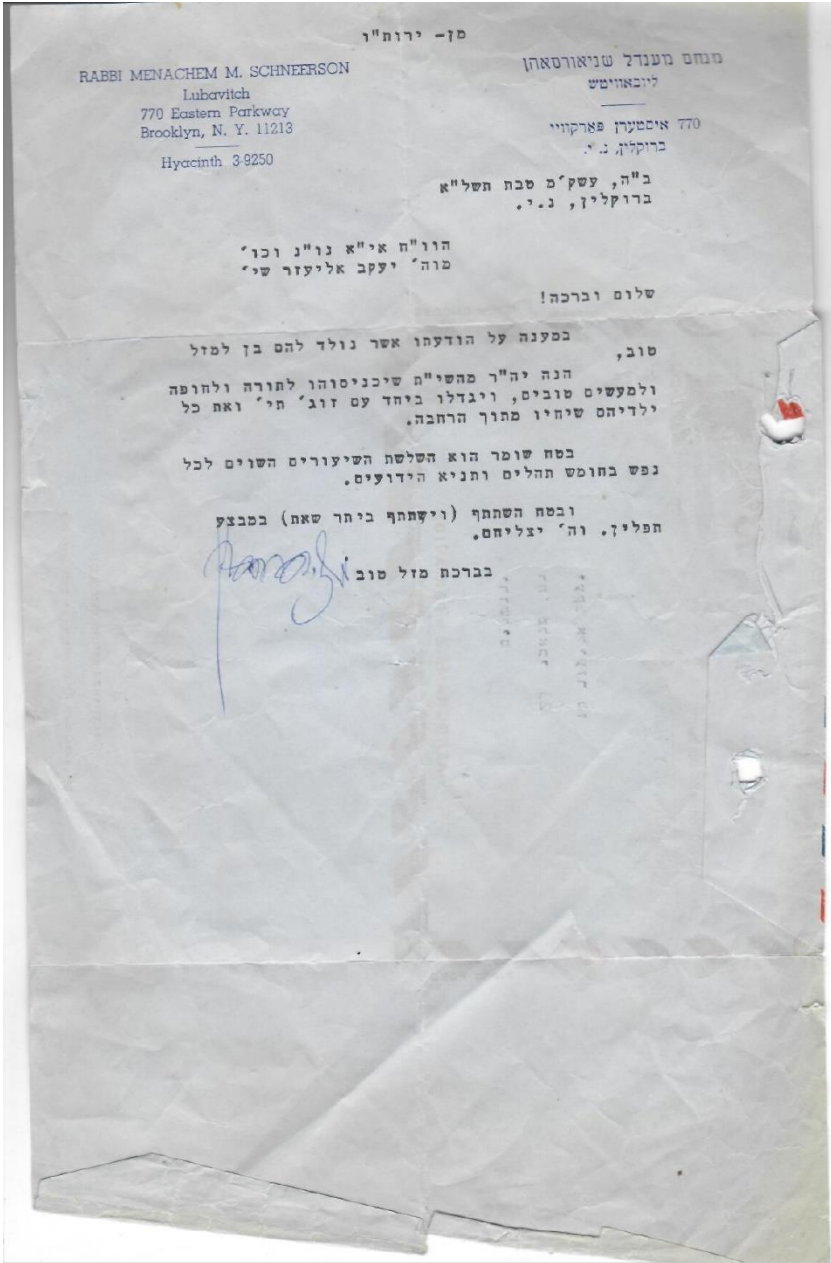

10/10/67
22
146

בברכה לבשו"ט חתי"ק

להולדת אבי החתן

פז - ירוח"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, עסק'ם סבה השל"א
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מה' יעקב אליעזר שי'

שלום וברכה!

בפענה על הודעתו אשר נולד להם בן למזל
טוב,

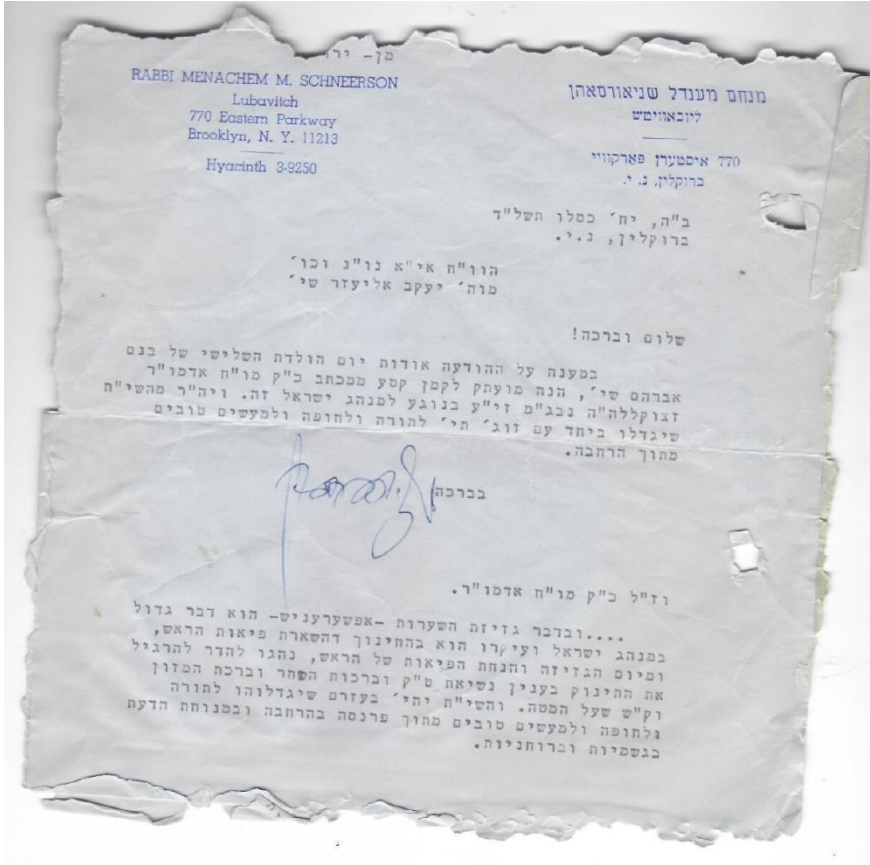
הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לתורה ולחופה
ולמעשים טובים, ויגדלו ביהד עם זוג' חי' ואח כל
ילדיהם שיחיו מתוך הרחבה.

בטח שומר הוא השלש השיעורים השונים לכל
נפש בחומש תהלים ותניא הידועים.

ובטח השתתף (וישתתף ביתר שאת) במבצע
תפלין. וה' יצליחם.

בברכה מזל טוב
Handwritten signature in blue ink

לאפשערניש של אבי החתן

שער כתבי יד קודש

א. ילדי טהרן

לפנינו מכתב "מחאה גלויה" ע"ד המצב האיזמה של "ילדי טהרן", בראש וסוף ה"מחאה" נרשמו הגהות כ"ק אדמו"ר בכת"י"ק (הצילום באדיבות ספריית אגו"ח).

פרשת הדברים מבואר בהערת כ"ק אדמו"ר לשיחת יום ב' דחגה"ש תש"ג:¹ הונדערטער געראטעוועטע אידישע יתומים, וועמעס עלטערן זיינען אומגעקומען אין יוראפ על קידוש השם, זיינען אנקומענדיג אין ארץ ישראל אריינגעבראכט געווארן אין אנטײרעליגעזע אנשטאלטן, וואו די קינדער זאלן ניט נאר ניט באקומען א תורה ערציהונג ווי זיי האבן עם באקומען בא זייערע הייליגע עלטערן, נאר להיפך דערפון, זאלן די אנשטאלטן אפרייסן די קינדער אינגאנצן פון אידישקייט און נאך שאפן אין זייערע הערצער א שנאה צו דעם.

די ידיעות וועלכע זיינען אנגעקומען אין ארץ ישראל וועגן דעם ברוטאלער האנדלונג פון די מדריכים וועלכע האבן שוין אויפן וועג פון טעהעראן נאך ארץ ישראל געצוואונגען די קינדער ניט אפצוהיטן אידישקייט, און שפעטער דער פאקט וואס די קינדער זיינען איבערגעגעבן געווארן אין הענט פון מסיתים ומדיחים, האבן אויפגעשטורעמט די וועלט, און די גרעסטע תורה פערזענליכקייטן און הונדערטער קהלות און ארגאניזאציעס האבן זיך געווענדעט צו כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נב"מ זי"ע ער זאל העלפן אננעמען וועגן דעם די געהעריגע מיטלען. עכלה"ק.

על רקע הדברים וע"ד התעסקותו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ להצלת הילדים אנו נמצאים בההקדמה לאגרות קודש שלו חלק ז':

לפחות שלשים וארבע אגרות כתב רבנו בנושא זה² במשך קיץ תש"ג, מתחיל מכ"ד אדר שני, שבו קיבל מברק מאדמו"ר מגור ומגדולי הרבנים בארה"ק, בצעקה "על השוד והשבר של ילדי ישראל, רובם צאצאי החרדים בפולין שאחוזם המורדים בה' בצפריניהם לחנכם בחנוך הפרוע שלהם, וגדולי התורה דורשים להעריך מחאה

(1) נדפס בקונטרס חגה"ש ה'תש"א ע' 280, ואח"כ בסה"ש תש"ג ע' 128.

(2) ראה אגרת א'תתקפז, ובהנסמן בהערות שם.

פומבית להציל את ילדי ישראל שנשבו לבין הכופרים בה³."

מיד באותו יום פנה רבנו בדכ"ז לאגודת חסידי חב"ד, אגודת האדמורי"ם, אגודת הרבנים, ועד הרבנים, אגודת ישראל העולמי, אגודת ישראל דארה"ב וקנדה ועוד, אשר גם הם "מצדם יקחו צעדים בזה ... להתדבר עם המוסדות להשפיע על מי שצריכים להשפיע למסור הילדים הפליטים בבתי חינוך טוב".

כן פנה בזה רבנו לאישי צבור⁴, ובמכתב כללי⁵ - "אפענער בריוו צו די רבנים און אלע היגע אידן".

בנוסף לכך פנה במברקים לסוכנות היהודית⁶ בארה"ק, להרב הרצוג⁷ - הרב הראשי בארה"ק, ולהרב אליעזרוב - מנהל כולל חב"ד⁸ - כדי למסור לכל המוסדות הכשרים בארה"ק, שיעשו את כל אשר ביכלתם לסדר את ילדי הקדושים שניצלו מהשואה - במוסדות חינוך כשרים.

בי"ג ניסן פונה רבנו במברק⁹ להרב אליעזרוב:

תודיע להרבי אלטר מגור, הרב סולובייציק, מלצר, סופר, סורוצקין, כהנמן, קרליץ. בשמי ובשם הרבנים של אגודת חב"ד להרכיב בית דין עליון בתור באי כח נשמות הקדושים להזמין לדין-תורה את המוסדות והיחידים כדי למסור את הילדים הפליטים לחנוך חרדי ולמוסדות חרדים. כתבתי מכתבי חוזר לכל הרבנים בארה"ב להצטרף להזמין לדין תורה ע"י בית דין העליון שיורכב ע"י הרבנים הנ"ל.

קרוב ל-400 רבנים בארה"ב חתמו על "כתב ההשתתפות בהצלת ילדי ישראל" ששלח להם רבנו¹⁰, ובשלהי אייר שלח רבנו את שמותיהם להרב הרצוג¹¹, בהפצרה

(3) אגרת א'תתקפח (ע' קפח).

(4) ראה אגרת א'תתקצו.

(5) א'תתקצז.

(6) אגרת ב'ג.

(7) אגרת ב'ב.

(8) אגרת ב'א.

(9) ב'כא.

(10) הוא אגרת ב'כ, שנשלח יחד עם אגרת ב'יט.

(11) בצירוף לאגרת ב'נה, וראה גם מברק ב'נו, ובנספח שם.

"להמשיך במחאה נגד הסוכנות להצלחת המאמץ בלי שום פשרה"¹².

עבר עוד חודש, והמחאות עדיין לא הועילו מאומה. אז קיבל רבנו מברקים מארה"ק¹³, בחתימת 448 רבנים ומנהלי המוסדות הכשרים, בהפצרה להמשיך את המאבק נגד הסוכנות, עד שתוכתר דרישת גדולי התורה בארה"ק, בראשות הרב הרצוג, בהצלחה.

רבנו פנה שוב בנושא זה במכתב כללי¹⁴, שהדפיס בקונו' בפ"ע, בצירוף נוסח המברקים והחתימות הנ"ל, בשם "דער אמת וועגן די פליטים קינדער אין ארץ ישראל"¹⁵.

עבר עוד חודש, ותוצאות טובות עדיין לא נראו בנושא. רבנו פנה שוב במכתבים כלליים ופרטיים¹⁶ ובמכתב חוזר¹⁷ לכו"כ רבנים בבקשה "אשר יואיל לכתוב חוות דעתו מה שצריכים לעשות, באיזה אמצעים לאחוז במצב ההוה, להציל את ילדי הפליטים בא"י שישארו יהודים בעלי דת".

בכ"ה מנ"א כותב רבנו¹⁸ לכו"כ ועדי ואגודות רבנים:

על מכתבי החוזר ששלחתי בתחלת חדש זה אל הרבנים הגאונים שליט"א בארצה"ב וקאנאדא, בבקשה לחוות דעתם בהנוגע להאמצעים שצריכים לאחוז נגד הסוכנות היהודית באה"ק ת"ו, בכדי להציל מידם את ילדי הפליטים הבאים שמה ולמסרם לבתי חינוך כשרים שישארו יהודים בעלי דת, קבלתי הרבה מכתבים עם הצעות שונות.

הרבנים הגאונים שליט"א מציעים אשר אשתדל לאחד ולרכז בנדון זה את כל כחות החרדים, ולקרא לאספה משותפת מכל אגודות ומפלגות החרדים; אגודת הרבנים, אגודת האדמורי"ם, אגודת חב"ד, אגודת ישראל, צעירי אגודת ישראל, מזרחי, ישראל הצעיר - יאנג איזראעל -, אשר האספה הלזו תדין על כל ההצעות שהביעו הרבנים שליט"א

(12) לשון המברק הנ"ל.

(13) נעתקו כנספח לאגרת ב'פ, בה מספר עליהם רבנו.

(14) ב'פ.

(15) ההגהות בכת"ק למכתב זו נדפס בתחלת אג"ק הנ"ל.

(16) ב'צט-ב'קג.

(17) ב'קא.

(18) אגרות ב'קכב-ג.

במכתביהם ולצאת בכח אחד משותף אדיר וחזק אשר יביא בעזה"י את התועלת הנרצה.

אי לזאת הנני פונה במכתבי זה לכבוד רום מעלתם אשר יואילו לשלוח בא"כ מאת אגודת ... להשתתף באסיפה שהנני קורא ליום ב' ו' אלול הבע"ל, למלאות דרישתם הצודקת של כבוד הרבנים הגאונים שליט"א לדון בכבוד ראש ע"ד שאלת הילדים הפליטים בא"י שעומדת כעת על הפרק בכל חריפותה ותקפה, ודורשת פתרון מהיר ופעולות ממשיות.

בצירוף למכתב זה שלח להם "לקוטי הצעות ממכתבי כבוד הרבנים הגאונים שליט"א על מכתבי החוזר אליהם", בדבר דרכי התעמולה בהנוגע להילדים הפליטים אשר הסוכנות היהודית מעברת אותם על דת ישראל¹⁹.

לאחר האסיפה שהתקיימה בבית רבנו בז' אלול, ושהשתתפו בה באי כח מוסדות החרדים והרבה מהרבנים הגאונים דניו־יארק, נדפס (מימיוגרף) דו"ח מהאסיפה ומההצעות, ששלח רבנו בצירוף מכתב־חוזר²⁰ לרבנים:

בהמשך לעבודת התעמולה בדבר הצלת הילדים הפליטים בארץ ישראל ת"ו מידי המעבירים אותם על דת ישראל, הננו שולחים בזה לכת"ר את הדין וחשבון מהאספה שהתקיימה בשביעי לחדש זה.

הועד הנבחר עוסק עתה בתעמולה כבירה לאחד את כל המוסדות כהצעת הרבנים הגאונים שליט"א, אמנם במשך שני שבועות אלו עדיין טרם הצליחה עבודה כבדה זו, יעזר השי"ת ויצליח לנו בעבודתנו הטובה והישרה לאחד את המוסדות לדיעה אחת בתעמולה זו²¹.

אבל עכ"ז לבסוף רק 300 מהילדים עברו לבתי ספר ומשפחות חרדיים.

מסמך זה שופך אור חדש על התעסקותו של כ"ק אדמו"ר בפרשה זו.

19) נדפסו כנספח לאגרת ב'קכג, שבסופה: "הנני מסגיר בזה גליון מיוחד "לקוטי הצעות ... על מכתבי החוזר" ויואלו נא לחוות דעתם".

20) ב'קמז.

21) בפרטיות יותר על מאבק זה ראה "ילדי טהרן מאשימים" (מ. שנפלד, אה"ק תש"ג, ג. נ. תש"ז), שהוא ספר מיוחד על נושא זה.

צ' פראטעסט ועה געשריי פון גדולי ישראלי ע"ש ז"ל

לכבוד ראשי אלפי ישראל רבנים וגאונים אנשי שם ואנשי מעשה בכל ארצות הגולה ה' עליהם יחיו

מחאה גלויה ועקת חמס!

אבן סקור תזקק וכל מיני קבצו פארוי. על האכזריות הנוראה הנזממת ונעשית מידי אלה אשר בשם האומה ידגלו ומדברים בשמה כלפי חוץ, ובמה זו הלכו וכבשו להם אלפי ילדים שיהיו חרב אודים מוצלים מאש יתומים אומללים ועזובים חסרי הוריהם מחו או נהרגו והשאירום למסורים בארצות סיביר. וגמטרו להם בטהרן להוליכם לארץ ישראל, ומכאן מהחלת תקופה חדשה בחיי היהודים האומללים האלה, על מה וישר על שבר נקרא, כאשר ינוט איש מפני הארי ונפשו הדוב, נטו מסכנת שמד נופני ומפניו במסע שמד רותני, כי נתבה עליהם המת האפסורוסים האלה ביד חזקה ובחמה שופכה להצביר אותם על כרחם על דהם האמונתם ועל אשר למדו אותם ארצות אבותם כי הילדים האלה כמעט כלם ילידי חרדים המת והנבדלו בביתם על יסוד שהיה הקדש באופן מצויין אשר קשה למצוא כמותם, והמה הרבה ממשפחות מיוחסות מאד בארץ גאליצא ופולין, בני גבולי רבנים ואדמו"רים גאונים ובידיקים אנשי שם ואנשי מעלה אשר כל דוריהם יכירוים כי זהו דרך ברוך' והללו כאשר אך נפסרו לידם עוד בחיותם בארץ מרת חזק הקימו להם מדריכים ומורים כאלה אשר דרשו מהם במסעיהם ודברו על לבם כי יעזבו ויחשכו את כל העבר וירגילו עצמם להיות מעלה חיים הדינים חיים בלי תורה ודת, ואחוז בכל האמצעים לשיבת מהם את זכרון אבותיהם ואבותיהם ולשרש מלכותם כל שורש אמונה, מכוהיל הדבר כי לא נתנו להם בשום אופן לאמר קדיש על אבותיהם ואבותיהם שנה עבשיו מתו באופן כה אופללו ואכזרו) ותיכף החלו להרגילים במאכלות אסורות ובחילול שבת ויוהכ"פ וכל מועדי ישראל וללעזי לכל קדיש, וכאשר ריבם הילדים התיצבו לנגדם במסירות נפש בעד דתם ואמונתם ובעד זכרון אבותיהם הקדושים שפסרו נפשם על קדיש, נלחמו הללו אתם מלחמה כבדה, מלחמה משם במלא מובן המלה, בכל אמצעי אונס וכפי אשר חספם שפדת הראש לשמרו שימחוללו כך בנבים קטנים בנים אומללים, כמעשה האניקוויציא על ספרד, משם, וכל זה לא הועיל להצביר את הילדים על דתם, ולא יאמן כי יוסר מאשר עבר על הילדים הרבים האלה המהדרים הרשעים, ורוב ילדי קדיש עמדו בסיון על כל זה ובאו לשה ארצנו שלמים ותמימים ותקוים ביהם כי מה בארץ ישראל ארץ הקדושה כבר תהיה הדרך פנויה לשיבתם להיות חיי תורה ודת אשר כל השפעה רחית שלא תבא אליהם מן החוץ ע"י היהדות החזרית, ועל כן גורלם של ילדים עזובים דובבות על תקופת השפעת נפשם האחרונה וצו לביניהם אחריהם לשמור דרך ה' כאשר יהיום ותנבם עד כה.

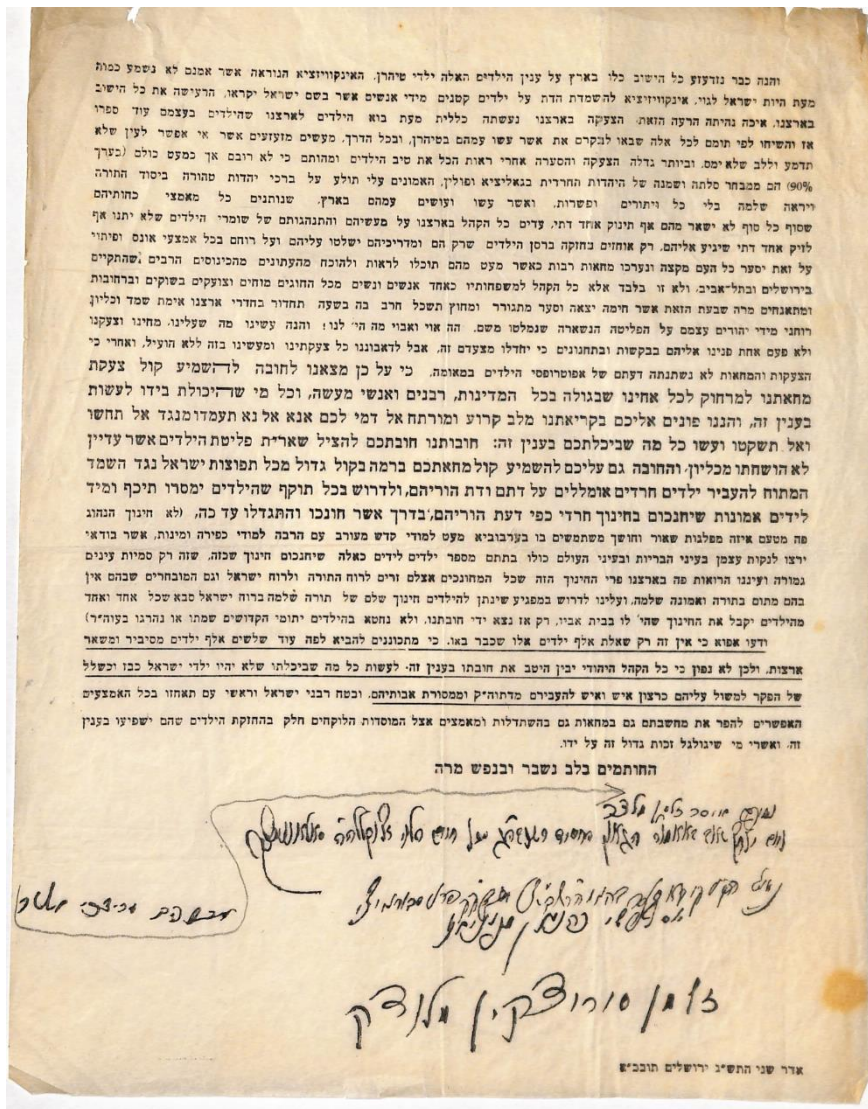
אולם לדאבונו ולרצונו נפש כל ראי' ה' תקוה זו של הילדים ואבותיהם נשארה מעל, ומה יתפלץ הלב לראות כי רשעי אש קדש של מסירת אש שיה' בוער בלב תהור של ילדי קדושים אלה לאט לאט הולך ומתמעט הולך ונכבה בפה ארצנו, כי סדרו אותם במחנות מעבר הפסים המלאים רעל וסכרית על כל גדותיהם, ובחוקי די ובהשפעה עצומה ישיעו על כל דרך חיייהם של הילדים שימאסו בחייתותיה ודת אשר עד מה או קיוו אליהם ויבהרו דוקא להיות חיים של חושם והתקיר כאשר במחנות ההם, וסביר דרשנו יתהלכין לשמור בכל חוקי נגד כל השפעה רחית שלא תבא אליהם מן החוץ ע"י היהדות החזרית, ועל כן גורלם של ילדים עזובים אלה מצטיב ומוקדש כי הם כבר מרפררים במסירות נפשם האחרונה בין חיים ומות רוחני חזי, ועיני כל הישוב החרדי רואות באבדן אלף ילדי קדושים ואין ידם להשיעו.

ומה עוד בחיות הילדים בטהרן כבר נשפט מה מעט מהרבה מתנעשה אתם שם, וגם עינינו היראות בארצנו את הילדים שבאו לכאן מאז מאשכנז ועוד מדינות שבתנאי ע"י האפסורוסים האלה עצמם מה טובם וגורלם, והניסונו מצטיב מאד, כי הם אבדוים לגמרי מעם ישראל, אין להם עוד דבר עם אמונת ותורת ישראל, (מלבד מה שהם מושתתים ומקולקלים בכל דרכי חיייהם באופן גמ ומוקדש אש שיה' בוער על המתים), ולכן מנינו חזק אל הועד הממנון מה לסיורו ילדים כאלה שגם אנתנו רוצים לקבל עליהם ולתנב ברוח התורה, כאשר הילדים הבאים האלה בודאי רובם מבתי חרדים הם, אולם הם לא נענו לבקשתנו כלל וכלל, כי הם המוסלמים ופי יאשר להם מה תעשה אחרי רוב עמל והשתמליות שנות החלו לבוא אנתנו בטרם ודברים אבל כל זה רק לפנינו ולמעשה אין זה נוגע בכל וכללי כי דוחים ודוחים אנו כל הענין ודוחים בלך ושוב ודוחים שונים ובינתיים יחזיקים במחנות מסוכנים אשר כל באיהם לא ישיבון ומתאמצים בכל אמצעי כפי' והדחה לבלתי השאיר בהם שם ושארית תמורה ואמונה ומכל אשר למדו וחונכו בבתי חזריות הם יודים עזובים מסתוללים בחולמים להצביר אותם לאט על דתם ולשרש מלכותם כל שורש אמונה כמעשהם בטהרן, והלב דואג וטובא כי רבים אשר כבר נפלו חללים ביהם השיאום ויכלו להם ורבים מהם עוד מתאמצים ונלחמים על קיומם צועקים ותוהוים ואצוצקים על כל מה שעניניהם רואות מהפרת הדת במחנותם ופתגמנים בחשאי כי יצילום מידי שוטים המסכנים התפסים האלה, אבל עד אנה יצטרו כח הגבורים האלה ללחם ולקדמו בפני קטיהם אבירי כח ואבירי לב אשר לא יתחשבו עם שום דבר רק זה כי מטרת הפצם לגדל דור שאין בו לא ריח תורה ולא ריח אמונה ולתכלית זה הביאו את הילדים הנח, וילדי קדושים ממשפחות המיוחסות והנודעות לתפארת בישראל כבו וכסלל של הפקר נחשבו כידי התפסים האלה להשתמש בהם להשבת הפצם זה, הלא על זה נהרגו ארץ יתר כל איש מקומי לטעם תשור האכזרי הזה, לנוול את החיים ואת המתים, משמחתם שאופללו וגעו בלא עתם ריח אחר שישלח ארוכה של גורדים ויטורים קשים יבאו הללו וישללו מהם את משאת נפשם ותקוים האחרונה, להשמיר את בניהם אחריהם כשפר גמור ובלוין חרוץ לאבדן עולמים!

בראש העמוד נרשם בכתי"ק²²:

ז' פראטעסט ועה געשריי פון גדולי ישראל שליט"א

22) כנראה זהו חלק מאסיפת חומר בנוגע לפרשת "ילדי טהרן" שכ"ק אדמו"ר ה' מאסף בשביל הדפסת (קונטרס?) ע"ד פרשה זו. (אולי הטעם שלא י"ל לפועל הוא שבאותו שנה י"ל (באה"ק) הספר "ילדי טהרן מאשימים" ולהעיר שבראש ספר נדפס העתקה של מחאה זו, ושם ג"כ נדפס שמו של האדמו"ר מגור בראשונה).

בסוף העמוד כ"ק אדמו"ר סימן בחץ שמו של האדמו"ר מגור שצ"ל בראש שאר החתימות²³

23) שמות החתומים הם: "אברהם מרדכי אלתר" – האדמו"ר מגור, "אשר זלמן מלצר", "יצחק אבא באאמור" הגאון החסיד רשכבה"ג מרן חיים הלוי צוקללה"ה סאלאוויצקי", הק' עקיבא [סופר] בהגהרש"ב זצ"ל אבדק"ק פרעסבורג יצ"ר", "יוסף בר"ש כהנמן מפונוביץ", זלמן סורוצקין מלוצק".

ב. מפתח מאמרי כ"ק אדמו"ר הצ"צ - אוה"ת שמות

[תש"ט - השי"ת]

לפנינו צילום גוכתי"ק כ"ק אדמו"ר, והוא מפתח מאמרי כ"ק אדמו"ר הצ"צ על פרשיות שמות - וארא - בא הנמצאים באיזה ביכער שהיו תח"י בזמן ההוא.

לא כאן המקום לתאר בארוכה עבודת כ"ק אדמו"ר בנוגע להדפסת כתבי כ"ק רבותינו הק' בכלל וכ"ק אדמו"ר הצ"צ בפרט.

מוצינו כבר בראשית שנת תש"ט אשר (ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע) התחיל כ"ק אדמו"ר להו"ל סדרת מאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר הצ"צ הנק' בשם "אור התורה"²⁴,

וכך כותב כ"ק אד"ש במכתב מעריוה"כ תש"ט²⁵: "מכינים עתה לדפוס א) ספר הצ"צ על שמות ח"א...". ובמכתב מג' טבת אותו שנה (למהר"י"נ בעלניצקי)²⁶: "והנה מרוב הטרדות (וביחוד בהגהה ובהכנה לדפוס של ס' שמות של הצ"צ בדוגמת אוה"ת על ס' בראשית אבל בהוספת איזה הערות ומ"מ)..."

וכן מוציאים במכתב כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ מיום י"ט חשוון תש"ט (אל האחים דענבורג):

It would therefore be highly commendable for you to bring about the publication of a certain holy book which has hitherto not been published yet

This book is the work of the famous Talmudist, Cabbalist and saintly man, my great grandfather of saintly memory, Rabbi Menahem Mendel of Lubavitz, renowned author of the "Tzemach Tzedek." It is the first volume on the book of Shemos (Exodus), which will contain about 320 pages, and the cost of publication amounting to about \$2,500 (Two Thousand Five Hundred Dollars).

24) ח"א וב' על ס' בראשית נדפס בשנת "כבוד לתורה" (תרע"ג) ע"י הרה"ח רח"א הכהן ביחובסקי, ונקראו בשם "אור התורה" מפני שהוא בגימטריא "כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל נ"ע". וראה באריכות סה"ש תשמ"ז ע' 218 הערה 11.

25) אג"ק ח"ג עק ו.

26) אג"ק ח"ג ע' ל.

ואכן בכ"ד טבת דשנת ה'שי"ת י"ל ספר אור התורה על פרשת שמות שהכיל בה יותר מק' עמודים. אולם עד להפעת כרך הבא, (שמות - בא) חלפו עשר שנים עד לחנוכה תשכ"א²⁷.

הרשימה שלפנינו הוא (כנראה) הוראה להמעתיק איפה למצוא המאמרים בה"ביכער". ולאחר העתקת כל מאמר נמחק מהרשימה.

הרשימה נרשמה על ה"בלאנק" דועד ס"ת לקבלת פני משיח צדקנו. וכמו הרבה הערות מכ"ק אדמו"ר על ספר זו²⁸.

בכדי להקל על המעיין, הרשימה נדפס כמו טבלא המציין לאיזה ביכל ודף המאמר מתחיל ומסיים, כן הערנו בשוה"ג איפה נדפס המאמר בפועל בסדרת אוה"ת.

27) אולי סיבת עיכוב ההו"ל הי' הסתלקות כ"ק אדמו"ר (מוהריי"צ) נ"ע ביו"ד שבט אותו שנה.

28) צילומם בספריית אגו"ח כרטיס מס' 899, ונדפסו (חלקם) בתשורה (קיובמאן, ח"י סיון תשס"ג).

מדף	ביכל	ד"ה
עד דף	ליאדי הקטן	בה"ז שמות
כא, א²⁹	"	על הזוהר
כד, א - מ, ב	"	ואלה שמות
מא, א - נ, א³⁰	"	עינין רש"י
סג, א - סד, ב³¹	"	החדש הזה
ע, א - עז, ב	"	ולקחתם לפס³²
פה, א - פד, ב³³	"	החדש הזה
צח, א - קד, ב		
לב, א - לד, ב	ליאדי הגדול	וככה תאכלו
ריב, א - רטז, ב	"	וככה תאכלו
רמג, א³⁵	34	בד"ה ויאמר
רפא, ב - רפז, ב³⁶		בתו' לכן

(29) אוה"ת שמות ח"א ע' קא.

(30) אוה"ת שמות ח"א ע' עא.

(31) אוה"ת שמות ח"א ע' קסו.

(32) בהפסוק (בא יב, כב) כתיב "ולקחתם אגדת אזוב", אבל בה"ביכל" שמשם נעתקה המאמר איתא "ולקחתם לכם כו'" (ראה צילום), ובאוה"ת הנדפס תוקן כלשון הכתוב.

(33) פה, א - פד, ב: בביכל הנ"ל ישנם שני גרסאות מאותו מאמר, הא' מתחיל מדף עה עד פד, ב. והב' מדף פה עד צא, ב. המאמר נעתקה מגירסא השני' (כי היא יותר מדוייק?) אמנם בגירסא הא' ישנם עוד ב' סעיפים שאינם בשני'. לכך המאמר מתחיל מדף פה (ומסיים בדף צא וחוזר לדף פב) ומסיים בדף פד (ראה בצילום).

(34) לא מצאתי לע"ע. המו"ל.

(35) אוה"ת שמות ח"א ע' עו.

(36) אוה"ת שמות ח"א ע' קעא.

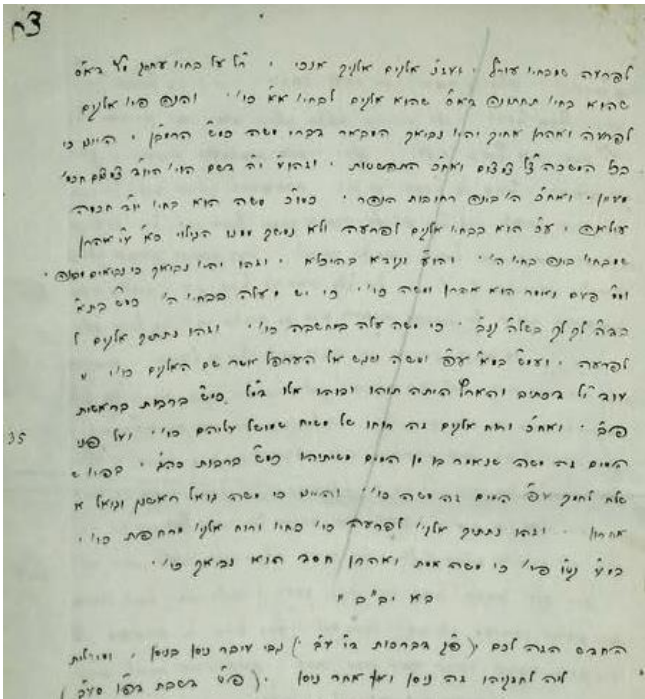
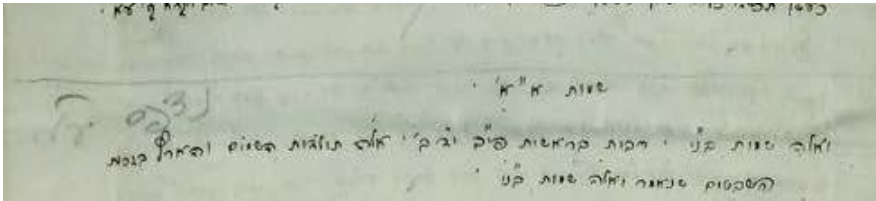
הביכער שממנו נעתקו המאמרים (הנמצאים בספריית אגו"ח³⁷) גם הם מלאים
גהות והוראות כ"ק אדמו"ר להמעתיק, ולחביבותא דמילתא נתפרסמים בזה ג"כ
הצילומים הם רק מהמאמרים שברשימה זו שיש עליהם הערות כ"ק אדמו"ר.

ביכל ליאדי הקטן דף מא, א (34)

ד"ה ואלה שמות

בגוכת"ק כ"ק אדמו"ר נרשם:

[קו לסימן התחלת מאמר חדשה] **נדפס** [באוה"ת] **ע"א** [=עמוד א']

ביכל ליאדי הקטן
צח, א (76)

ד"ה החדש הזה

כ"ק אדמו"ר
מחק סוף המאמר
שלפניה

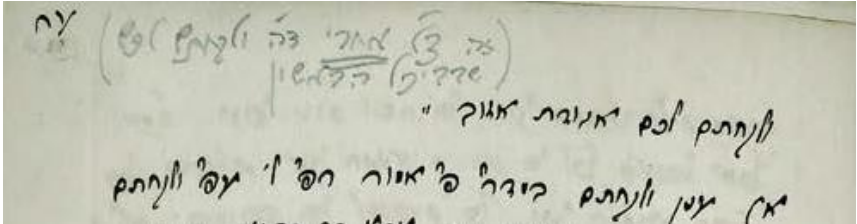
(37) ביכעל "ליאדי הקטן" - כרטיס מס' 326, ביכעל "ליאדי הגדול" - כרטיס מס' 325.

ביכל ליאדי הקטן עת, א (60)

ד"ה ולקחתם (הא')

בגוכת"ק כ"ק אדמו"ר נרשם:

(זה צ"ל אחרי ד"ה ולקחתם לכם שבביכל הראשון)

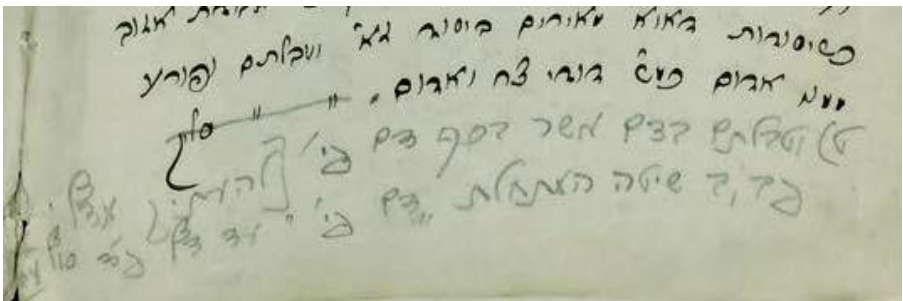

ביכל ליאדי הקטן פד, ב (74)

סד"ה ולקחתם (הא')

בגוכת"ק כ"ק אדמו"ר נרשם:

„סלנק ט) וטבלתם בדם אשר בסף דם פי' [להעתיק מדף פב, ב שיטה המתחלת "דם פי" עד דף פ"ד סע"א]

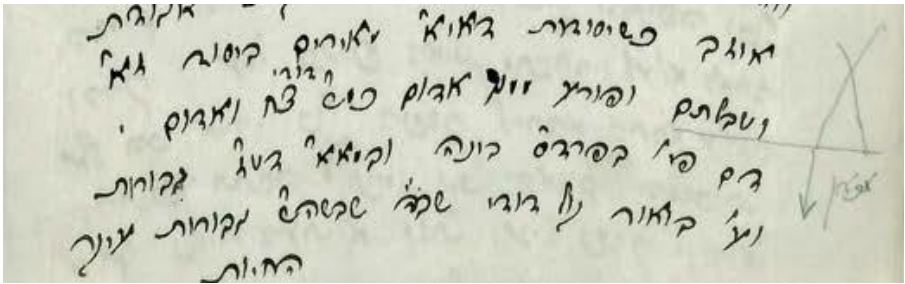

ביכל ליאדי הקטן פב, ב (65)

ד"ה ולקחתם (הא')

בגוכת"ק כ"ק אדמו"ר נרשם:

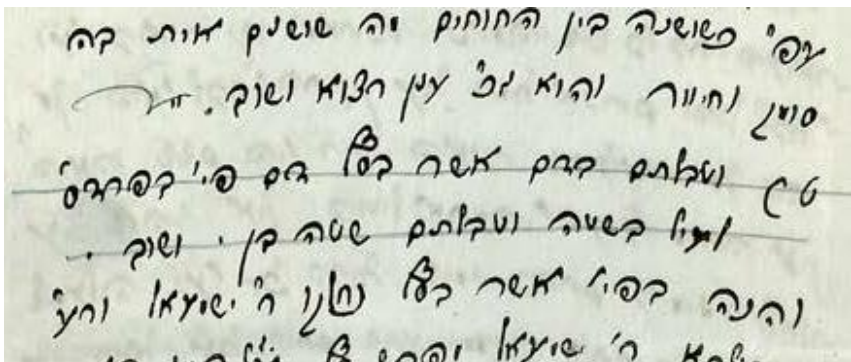
[י"X" וחץ] מכאן

ביכל ליאדי הקטן פג, ב (66)

ד"ה ולקחתם (הא')

כ"ק אדמו"ר מחק: "ט) וטבלתם בדם אשר בסף דם פ' בפרד"ס לעיל בשטה וטבלתם שטה בן, ושוב,

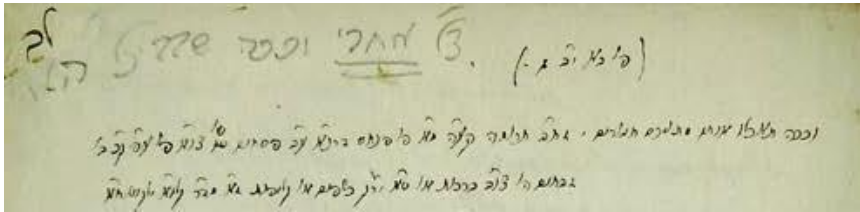

ביכל ליאדי הגדול דף לב, א (131)

ד"ה וככה תאכלו (הא')

בגוכת"ק כ"ק אדמו"ר נרשם:

צ"ל אחרי וככה שבביכל הא'

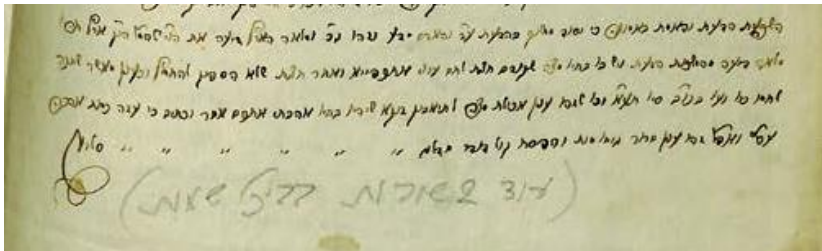

ביכל ליאדי הגדול דף רטז, ב (137)

סד"ה וככה תאכלו (הב')

בגוכת"ק כ"ק אדמו"ר נרשם:

(עוד 2 שורות בביכל שמות)

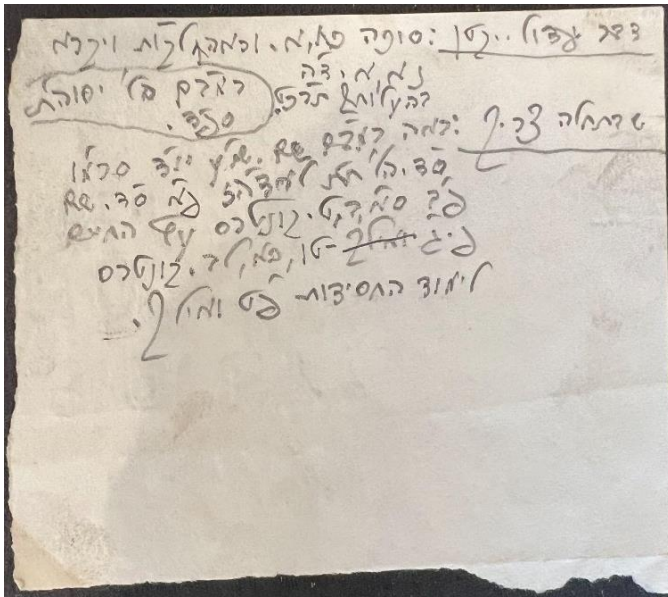

ג. תורת שמואל

[חשון תשכ"ה]

לפנינו צילום גוף כתי"ק מהערות כ"ק אדמו"ר שליט"א לסד"ה "מאימתי קורין את שמע - תרמ"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מוהר"ש.³⁸

המאמר נדפס בקונטרס בפ"ע לרגל סיום המשניות בקשר עם מלאת שלשים יום להתסתלקות הרבנית חנה נ"ע, אמו של כ"ק אדמו"ר שליט"א. בשולי הגליון הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לציין איזה הערות ומראה מקומות³⁹.

דבר גדול . . קטן: סוכה כח, א. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת ספ"ד. לקו"ת ויקרא נא, א. ד"ה בהעלותך תרכ"ט.

שבתחלה צריך: ראה רמב"ם שם. שו"ע יו"ד סרמ"ו ס"ד. הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ס"ד. שם פ"ב ס"א, ב, ט. קונטרס עץ החיים פי"ג ואילך - טו, כא, לב. קונטרס לימוד החסידות פ"ט ואילך.

38) דף הראשונה של כתי"ק זה נדפס בתשורה אסטער יו"ד כסלו תשפ"ג - שנת הקהל, עמוד 63

ואילך.

39) המאמר נדפס אח"כ ב"לקוטי תורה - תורת שמואל" - תרמ"ב ע' ערה ואילך בשנת תשע"א.

ה"שער", פתח דבר והקדשות לקונטרס "מאימתי קורין - תרמ"ב".

מאימתי קורין את שמע - תרמ"ב

מאת
כ"ק אדר"ר
אור עלים נור ישראל והמארז קש"ז
מוהר"ר שמואל
זוקלורה נבגים זי"ע מליובאוויטש

770 איסטון פארקווי
שה תשע אלמס סנז טאז ודעסירס וועט למיטא
"אוצר החסידים"
יוצא לאור על ידי מערכת
ברוקלין, נ. י.

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
Tel: HYacinth 3-9250-1 --- PResident 8-4600
Printed in U. S. A.

ספרי - אוצר החסידים - ליובאוויטש
קובץ
שלשלת האור
באר
עשרים השבוע
שער
היכל
ששי

לזכרון

ב"ה.

תרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה שניאורסאהן
בת הרה"ג הרה"ח ר' מאיר שלמה ע"ה
אם כ"ק אדמו"ר שליט"א

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א הננו מריל את המאמר
ר"ה מאימתי קורין את שמע משנת תרמ"ב אשר לכ"ק אדמו"ר
מוהר"ש.

נפסרה ביום השבת קרש, ו' דעש"ת בעלות המנחה
שנת ה'תשכ"ה

המאמר נדפס לרגלי סיום המשניות בקשר עם מלאת שלשים
יום להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה שניאורסאהן.
אמו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

* * *

בשולי הגליון הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לציון איוה
הערות ומראי מקומות.

נדפס מאמר זה על ידי
המשתתפים - שיחיו - בלימוד המשניות

מערכת, "אוצר החסידים"

שנסדר על ידי

ו' ט"ח ה'תשכ"ה, ברוקלין, נ. י.

צעירי אגודת הב"ד המריכזית

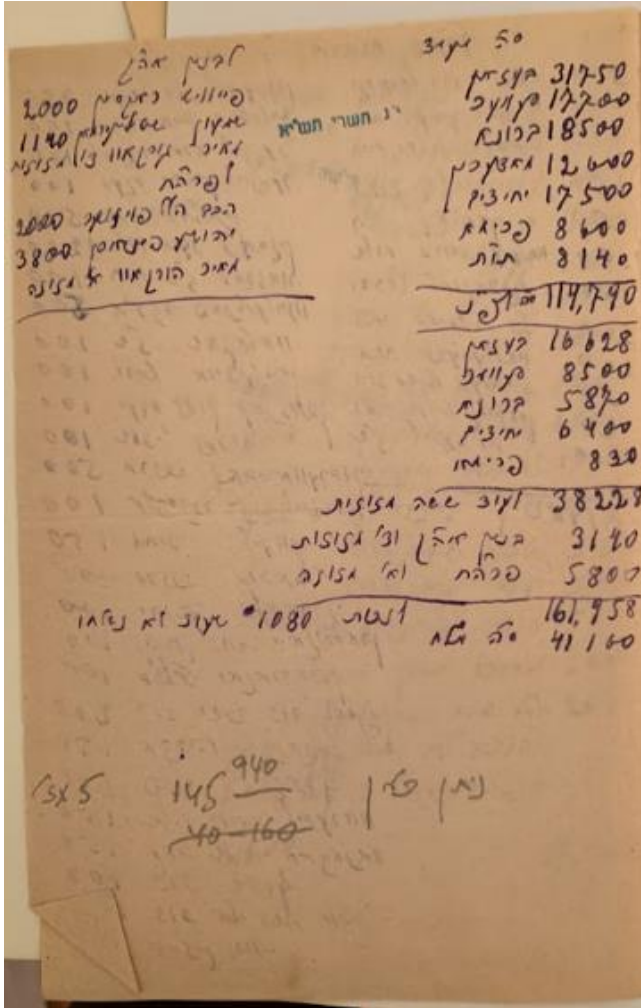
וסימו נזקיים במלאת שלשים יום לפטירתה

ד. דמי מעמד

[י"ג תשרי תשי"א]

חשבון שנכתב בכת"ק כ"ק אדמו"ר על רשימת מעמד שנתקבל ביום י"ג תשרי

תשי"א:

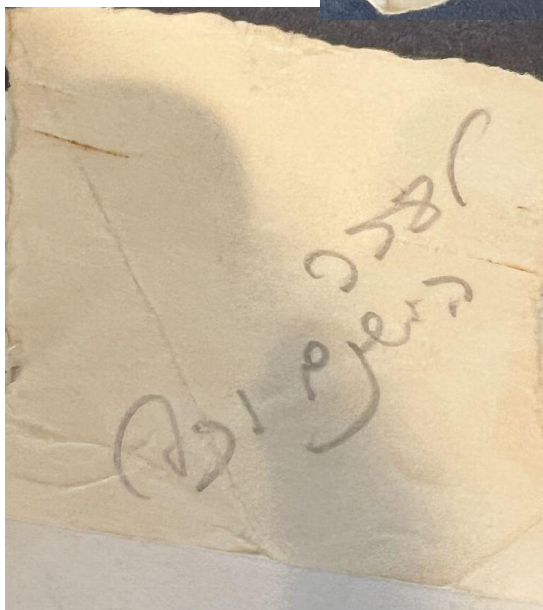
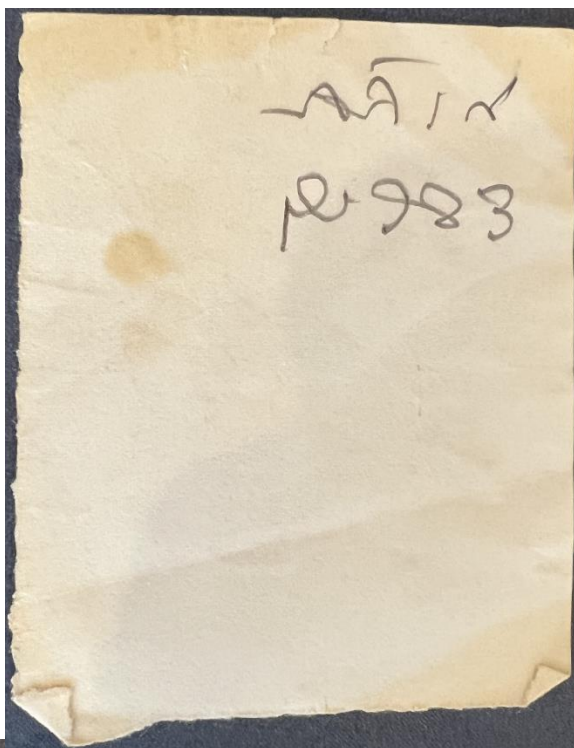

ניתן כאן 145⁹⁴⁰ ז' מז'

40-160

ה. כתי"ק שונים

אוה"ת דברים
[נדפס בשנת תשכ"ה]

לברר הישנם וכו'

שער מכתבים באנגלית

1

[Source: Photocopy of Original, written on the stationary of Merkos
L'Inyonei Chinuch]

ב"ה

March 27, 1945¹

Mr. Julius Stulman²
173 West Street
New York City

My dear Mr. Stulman:

With the approach of Pesach, I wish to take this opportunity to send you my personal regards and best wishes for a happy and kosher Pesach.

In these days, when the plight of our people both materially and spiritually is so great, we must more than ever before get the full inspiration from our "Festival of Freedom."

---

1. 13th of Nissan, 5705

2. Mr. Julius (Yehuda) Stulman (1906-1997) was a noteworthy American-born lumber executive. Besides being a major benefactor of Jewish institutions, Stulman was a thinker and writer. He cared very deeply about Jewish education and through his lawyer Sam Kramer and friend Alexander Cowen became a great admirer of the Previous Rebbe. Towards the end of 1939 Stulman aided the efforts to rescue the Frieddiker Rebbe who was then trapped in Riga by writing an affidavit for him. He personally greeted him when he arrived in the US a few months later (*Igros Kodesh of the Previous Rebbe, vol. 8, letter 2,303 (p. 203)*). He corresponded and met frequently with the Previous Rebbe and set up the Stulman Foundation upon his request to support the growing work of Lubavitch. Thus Mr. Stulman became one of the largest financial supporters of Lubavitch's activities at the time, as can be seen in the scores of letters from the Rebbe to him.

The messages that our Festival of Pesach conveys to us, are many, but I will dwell only on one of them. The Pesach Seder is ushered in with the exclamation, "He who is needy let him come to celebrate Pesach with us!" It is characteristic of the Jewish people, that when we celebrate the festival commemorating our liberation from Egyptian bondage and becoming a free people, we proclaim the ideal of charity. If in the case of rendering material aid one should remember the less fortunate, how much more so in the case of rendering spiritual aid, because spiritual well-being is the basis also for material well-being.

And so, when you sit at the Seder, I am sure that your splendid cooperation with the work of the Merkos L'Inyonei Chinuch, will be a source of great spiritual satisfaction to you.

Wishing you and yours a happy and kosher Passover, I am

Very sincerely yours,

M. Schneerson

Chairman, Executive Committee

Encl.

2

[Source: Photocopy of Original, written on the stationary of Merkos L'Inyonei Chinuch]

ב"ה

March 29, 1946³

Mr. Julius Stulman
171 West Street
Brooklyn 13, N.Y.

Dear Mr. Stulman:

Your letter of the 26th⁴ with enclosure⁵ was received with great satisfaction and deep gratitude. It brought us a great deal of encouragement to carry on with increased concerted efforts the extensive and ramified activities of the Merkos L'Inyonei Chinuch both here and overseas, which, since the end of the war, have been even

---

3. 26th of Adar II, 5706

4. The letter reads:

March 26, 1946

Rabbi Mendel Schneerson,
770 Eastern Parkway,
Brooklyn 13, N. Y.

Dear Rabbi Schneerson:

There are no words, nor am I capable of expressing by deeds, my full understanding of the importance of the work you are doing, nor my regard for the men who are engaged in doing this work.

Sincerely yours,

(Foundation check for \$7,500 enclosed)

5. Enclosed was a check from the Stulman Foundation for \$7,500.00 (dated March 26, 1946).

more extended to cover also the liberated areas of Europe.⁶

I refer not only to your important financial contribution, but also to the message contained in your letter in the words "There are no words, nor am I capable of expressing by deeds, my full understanding of the importance of the work you are doing, etc." On these words of yours, so full of feeling and meaning, I wish to comment as follows:

You surely remember, that my venerable father-in-law שליט"א has frequently blessed you, that the Almighty grant you success to realize in deed all your good thoughts, intentions and ambitions, no doubt your spiritual qualities are a suitable "vessel" to receive these good blessings, so that they may fully materialize not only for your own sake, but also for the sake of the many who benefit from your good deeds. All the more so, since you have been singled out by the Rabbi שליט"א to be one of the privileged few, יחידי סגולה, the "treasured individuals" taking a full measure of responsibility in helping to carry out the broad program of the Rabbi שליט"א. This surely means that my venerable father-in-law שליט"א has recognized in you the qualities of your **Nefesh Elokis** (Divine soul) as being of a high order and in constant process of growth and development which will, no doubt, find expression, among other things, also in your participation in our work which is likewise undergoing a process of steady growth, thank G-d.

I will conclude on the subject I dwelt upon in my previous letters,⁷ namely, that every Jew is a Sanctuary for the **Shechinah** (Divine Presence). The Midrash on this week's portion of the Torah relates, that after the Mishkan had been erected and dedicated and the sacrifices offered therein, Israel was blessed that the Shechinah would rest in the

6. For more information on the Rebbe's work in Europe at the time see letters dated March 4, 1945 (19 Adar 5705), March 21, 1945 (7 Nissan, 5705), April 9, 1945 (26 Nissan, 5705), December 10, 1945 (6 Teves, 5706), December 30, 1945 (26 Teves, 5706).

7. Dated 8 and 10 March, 1946.

sanctuary.⁸

To explain this briefly (since I hope that we will have an opportunity to go into this matter at greater length when we meet personally soon, please G-d):

Man has the ability of continuous advancement and in such a way, that in the course of his progress each former status serves as a kernel for the development of the next stage.

Yet, as a created and finite being, he is, taken by himself alone, limited in his advancement and ascent.

However, when he fulfills all that is within his power to fulfill and attain, then the **Shechina** comes to abide in all his work, granting him **new**, enhanced, and divinely-inspired powers over and above his own limited ones he possessed before.

Similarly, in your own case, I trust that, by doing all that is within your powers to achieve, the Almighty will bless you with new and special powers to carry out in deed all that lies within your domain to carry out.

Let me assure you on behalf of the Merkos L'Inyonei Chinuch and in my own behalf of our sincere appreciation of your important and far-reaching cooperation.

With kindest personal regards and best wishes,

Very sincerely yours,

M. Schneerson

Chairman, Executive Committee.⁹

---

8. See *Toras Kohanim* and Rashi on *Vayikra* 9:23.

9 Below is the text of the receipt that presumably was enclosed in this letter.

March 29, 1946

3

[Source: Photocopy of Original]

ב"ה

May 6, 1948¹⁰

Mr. Julius Stulman
173 West Street
Brooklyn, N. Y.

Dear Mr Stulman:

I was notified by our very dear mutual friend, Mr. Alexander Cowen, that you are about to leave on a journey.

I want to take this opportunity to wish you "Bon Voyage;" a happy and successful trip, I hope that all the blessings given to you by my venerable father-in-law שליט"א will be fulfilled spiritually and materially,

These days of the Sfirah (counting of the Omer) which connect the holidays of Passover which was mainly a freedom from corporal slavery, with the holiday of Shavuot which mainly show us the way

Brooklyn N.Y.

Receipt

Dear Sirs:

This will gratefully acknowledge receipt of your kind contribution towards the work of the Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc., in the sum of \$7,500.00 (Seven Thousand Five Hundred Dollars).

Sincerely yours,

MERKOS L'INYONEI CHINUCH, INC.

Nissan Mindel

By Nissan J. Mindel

Exec. sec'y.

10. 28th of Nissan, 5708

of spiritual perfection, teach us that we must always connect happiness of the body and of the soul together. I want to wish you too, that material and spiritual progress go harmoniously together.

Mr. Cowen also informed me that you recommended a rabbi to contact me about our movement and about the Chabad Chasidism. Please feel assured that considering he comes with your recommendation he will be given my personal attention, and I will be glad to be of service to him in every possible way.

With kindest regards and best wishes, I remain,

Yours very truly,

RABBI MENDEL SCHNEERSON

4

[Source: Photocopy of Original, written on the stationary of Merkos L'Inyonei Chinuch]

ב"ה

April 10, 1949¹¹

Mr. Julius Stulman,
171 West Street,
Brooklyn N.Y.

My dear Mr. Stulman:

With the festival of Pesach but a few days away, I send you and yours my best wishes for a kosher and happy Pesach, in which my colleagues in the Executive Committee of the Merkos L'Inyonei Chinuch join me heartily.

I take this opportunity to send you our recently published book, THE LUBAVITCHER RABBI'S שליט"א MEMOIRS.¹² The MEMOIRS present an interesting and hitherto little known chapter in the early history of Chassidism, and Jewish life in the 17th and 18th centuries in general. They portray a gallery of the early pioneers of the Chassidic spirit and way of life who lay the foundation for the all-embracing Chassidic movement in general, and Chabad in particular.

I know you are a busy man, but I feel certain that you will want to take time off to read this book in order to derive from it the fullest benefit and inspiration which will surely re-echo in your personal life.

With kindest personal regards and best wishes once again,

Very sincerely yours,
M. Schneerson

11. 11th of Nissan 5709

12. See letter dated 10 Kislev, 5709.

Chairman, Executive Committee¹³

13. Below is Mr. Stulman's reply:

April 12, 1949

Rabbi Mendel Schneerson,

770 Eastern Parkway,

Brooklyn 13, N. Y

Dear Rabbi Schneerson:

I do very much appreciate your sending me the Rabbi's Memoirs. I look forward with interest to making this some of my Saturday reading.

With my very best regards, I am

Sincerely yours,

[Source: Photocopy of Original]

ב"ה

Nissan 10, 5710

(March 28, 1950)

Mr. Julius Stulman
171 West Street
Brooklyn, N.Y.

Dear Mr. Stulman:

Since the demise of my late father-in-law, our revered Rebbe of sainted memory, we have not heard from you, which rather surprises me. However, I trust that everything is well with you and yours.

No doubt, the Rebbe of sainted memory is very much in your thoughts, as is the case with all of us who were privileged to be associated with him and his work in a personal way.

It goes without saying that the Rebbe, having dedicated his life to the benefit of the generation and the individual, continues to do so in after life.

But it is no mere continuation, since the soul is free from the limitations of the corporeal body, the influences animating from it, both material and spiritual, are of a higher order.

If the "transmitter" has changed its emission to a higher grade, the "receiver" must be appropriately equipped to respond to the new vibrations."

In a like manner, all of us who have enjoyed the benevolent influences of the Rebbe of sainted memory in his lifetime, must now elevate ourselves in order to be able to receive the higher influences

emanating from him after the **Histalkuth** (the term applied to the demise of a saintly man, and its meaning is "elevation").

I trust your soul has experienced a corresponding change, and that it will find the proper outlet through your body in practical actions, in accordance with what the Rebbe expected and demanded of you.

I will conclude by repeating the last words which the Rebbe spoke to you personally¹⁴, which should be regarded in the nature of a last will and testament to you: "(Since there is something that has to be done, and will be done), it is a pity to lose time before doing it."

With Passover ushering in a period of Counting the Days of the Omer, the time element between the liberation from Egypt and receiving the Torah is vividly brought to our attention.

---

14. The Previous Rebbe, 24 days before his passing, invited Mr. Stulman for a meeting with the Rebbe present (see letter dated 7 Iyar, 5710). Below is The Previous Rebbe's letter of invitation to Mr. Stulman (sent to Mr. Stullman as a translation from Hebrew):

TRANSLATION

By the Grace of G-d
16th of Teveth, 5710
(Jan. 5, 1950)
Brooklyn, N.Y.

To my honorable and worthy friend,
Mr. Julius Stulman,

Greetings and Blessing:

It is a long time since we met personally, as in the past, and it would be very desirable that we meet as soon as possible to discuss some important matters.

As far as I am concerned, the meeting can be arranged for next Tuesday or Wednesday (January 10th or 11th) at 8 p.m., G-d willing. Will you please let me know on the day before, which of the two dates suits you best. If, however, neither is convenient, kindly let me know on Monday, so that another date may be arranged.

May G-d bless you and yours with all you need materially and spiritually.

With blessing,
/Signature/

I wish you and your family a very joyous and kosher Passover.

With kindest regards and best wishes,

Very sincerely yours,

M. Schneerson¹⁵

---

15. Mr. Stulman's reply:

March 31, 1950

Rabbi Mendel Schneerson,

770 Eastern Parkway,

Brooklyn 13, N.Y.

My very dear Rabbi Schneerson:

I have read your letter of March 28th and am very pleased to hear from you.

My thinking is with you, and I do understand the many problems that you have. I assume that you likewise appreciate that I, too, have some problems. I think of you often and would like very much to visit with you, and even more than that would like to do some of the things we both want to see accomplished, but at this time I am unable to do so. As soon as I am, I shall be in touch with you.

Very best regards.

Sincerely yours,

P.S. At the suggestion of Alec Cowen, I am taking the liberty of enclosing herewith a copy of a speech I gave the other night at the Westchester Day School Dinner.

The Rebbe's response is printed below.

[Source: Photocopy of Original]

ב"ה

7th Iyar 5710

April 24 1950

Mr. Julius Stulman
171 West Street
Brooklyn, N.Y.

Dear Mr. Stulman:

Thank you for your letter.¹⁶ I regret that owing to pressure of work my acknowledgment was delayed until today.

I was pleased to read in your letter that you "would like to do some of the things **we both** want to see accomplished." I have underlined your expression 'we both.'

In your letter you refer to **your** problems and **my** problems. Of course, every human being has some problems, if he wishes to be, as he should, mobile and not stationary, that is to make continuous progress in life. However, may I point out that when you refer to **my** problems, a certain part of them is really **yours** also, namely those aspects and phases of the problems which my late father-in-law, our revered Rabbi of sainted memory, ascribed to you. For he has told you, implicitly and explicitly, what your soul's mission in life is, and indicated the channels are ways and means through which to accomplish it.

It is superfluous on my part to elaborate on it, inasmuch as you have been privileged to hear it direct from the Rabbi of saintly memory, on

---

16. The letter can be found in the footnotes the previous letter.

more than one occasion. Your last interview with him, which I was privileged to witness, so soon before his ascent to higher worlds, though continuing his influence in this - our - world, should be considered in the nature of a last will and testament to you and me, and as a guiding light to illuminate your path in life and direct your principal endeavors into the right channel.

I only wish to say - on the basis of your letter in which you express the hope to be able to do some of the things we both want to see accomplished - that I trust that your reflection on the above will hasten the time when you will see yourself able. Indeed, it ought to reveal to you some of your hidden potentialities which would prove you able right now.

* * *

I want to thank you for your attention and thoughtfulness in sending me a copy of your speech which you delivered on March 26th as guest of honor.¹⁷ I congratulate you on the fine thoughts expressed in it.

Without entering into a closer analysis of it, I would like to make the following observations:

In speaking of man's quest for truth, laboring under error, and the necessity for a clear guiding light in life, you might have carried this good thought to its most important **practical** deduction, namely:

The human intellect is influenced by man's other faculties, all of which operate on a reciprocal basis. In order to maintain the intellect on the 'beam,' it is necessary to prevent the other faculties from deviating it from its course, and, in fact, put them into service to help

---

17. For the Dinner of the Westchester Jewish Day School (letter to the Rebbe dated March 31, 1950)

the intellect. For even the man possessing the highest intellect, if he should be addicted to drugs, or overindulging in eating and drinking, and the like, will use his intellect destructively.

Our Torah tells us that the intellect is not the most important factor in reaching the truth, but that man's whole being - in thought, speech, and action - must be properly attuned through the **practice** of the Mitzvoth which apply to thought, speech, and action respectively.

Thus, for example, the Mitzvah of Tefillin teaches us and, what is the most important thing, leads us to the proper balance between the heart and the mind.¹⁸ The Mitzvah of Shabbos teaches and, especially, impresses upon the soul that the purpose of the whole physical creation is the spiritual Shabbos, and that man, like the entire universe, has his **origin** in the spiritual, and must culminate in the spiritual, and so on.

One more observation: It is no doubt an inadvertent omission that throughout the whole speech the name of G-d is not mentioned explicitly even once, although, to be sure, it implicitly permeates the whole speech.

* * *

I conclude with the hope that your desire to find an early opportunity to do some of the things which we both want to see accomplished would soon materialize, with G-d[']s help.

With all good wishes to you and your family,

Very sincerely yours,

M. Schneerson

---

18. See also (English) letters dated 5717 (to William Mendelson) and Rosh Chodesh Tammuz, 5741.

The Rebbe's edits on the first draft of the letter

300000
INT-1

1976

Thank you for your letter of March 31st. I regret that owing to ~~acknowledgment~~ pressure of work my ~~reply~~ was delayed until today.

I was pleased to read in your letter that you "would like to ~~do~~ some of the things we both want to see accomplished." I have underlined your expression 'we both.'

In your letter you refer to your problems and my problems. Of course, every human being has some problems, if he wishes to make continuous progress in life. However, may I point out that when you refer to my problems, ^{to a certain part of them} they are really your problems - according to ^{also the old 11:51} to my late father-in-law, our revered Rabbi of sainted memory, ~~since~~ ^{indicate and suggest} he has ~~told~~ ^{indicated the channels} you that your soul's mission in life is, and the Nerkes L'Inyonei Chinuch is the medium through which to ~~achieve~~ ^{accomplish} it.

It is superfluous on my part to elaborate on it, inasmuch as you have been privileged to hear it direct from the Rabbi of saintly memory, on more than one occasion. ^{10:10 ס"א א"ת (א"ר פ"א)} Your last interview with him, moreover, ^{and me} so soon before his leaving this world, should be considered in the nature of a last will and testament to you, as a guiding light to illuminate your path in life and direct your principal endeavors into the right channel.

I only wish to say - on the basis of your letter in which you ~~express~~ ^{express} the hope to be able to do some of the things we both want to be accomplished - that I trust that your reflection on the above will hasten the time when you will see yourself able. Indeed, it ought to reveal to you some of your hidden forces which would prove you able right now.

- - -

I want to thank you for your attention and thoughtfulness in

א"ת
פ"א
א"ר
א"ת
א"ר
א"ת

א"ת
פ"א
א"ר
א"ת
א"ר
א"ת

[Source: Photocopy of Original]

13th of Nissan, 5712

Brooklyn 13, N.Y.

Mr. Julius Stulman
Larchmont, N.Y.

My dear Mr. Stulman:

I take this opportunity to extend to you and yours my sincere wishes for a kosher and happy Pesach.

The underlying lesson of the Festival of Our Liberation is found in the words of the Haggadah: "In every generation the Jew should consider himself as though he personally has been liberated from Egypt."

"Yetzias Mitzraim" - the liberation from Egyptian enslavement - is not to be regarded as an event of the historic past alone, but must be a reality in our daily life. For "Mitzraim." (from the Hebrew "Metzarim") stands for limitations, handicaps and spiritual enslavement. Those we must learn to overcome in our personal daily life, and especially in our service to fellow Jew. Above all, we must liberate our children from the limitations of inadequate Jewish education, so that they can more fully appreciate the true spiritual freedom of our Torah.

With kindest personal regards, and blessing,

Cordially yours,

M. Schneerson

I trust the enclosed Message will be of interest to you all.

[Source: Copy Typed from Original]

By the Grace of G-d
3rd of Nisan, 5717
Brooklyn, N.Y.

Greeting and Blessing:

I received your letter. With regard to your questions about what should receive priority attention in connection with the Yeshiva affairs, certainly the priority should be given to such an undertaking as would attract the greatest number of participants and would also induce the greatest degree of participation. What deserves special attention is the need of a high school. Because the Yeshiva was founded first, without a high school, some people have the erroneous idea that a high school is not necessary and that the students can continue in the public high schools. This is a very regrettable point of view because half the effort and half of the benefit which the students receive in the Yeshiva is later lost when they have to go into high school. It is absolutely imperative that the Yeshiva should have its own high school so that the students receive their education and training without interruption and in the same Yeshiva atmosphere.

With regard to the anxieties of Bobbie.... over what you describe as three evils, one of which is an evil eye, it would be advisable to have the Mezuzoth of her home checked, and let her begin every week-day by setting aside a couple of cents for Tzedoko, in addition to her Tzedoko before lighting the candles. Let her stop thinking about an evil eye, and if she will not attach importance to it, it will have no effect on her. The other two evils that you write about are not clear to me, and perhaps next time you could state them more clearly.

With reference to Mr..., about whom you write that he was

impressed by the article in Time Magazine,¹⁹ and would be interested to know more about our work, we are sending you some literature on the subject which you can give to him when you have an opportunity, from which he may get a better insight into the teachings and work of Chabad, and which will supplement the article in Time Magazine.

Finally, with regard to your desire to see me, you should get in touch with my office about arranging a time which will be convenient for all concerned.

I trust you know about the Matzah Shmurah Campaign, and that you are also doing your share among your friends.

Wishing you a kosher and happy Pesach,

With Blessing,

---

19. "The Lubavitchers" published in the March 25th issue of the Times Magazine based on the reporting of Rabbi Herbert Weiner. For more information on this article see interview with Herbert Weiner, My Encounter vol. 2, page 105 and onwards.

[Source: Copy Typed from Original]

By the Grace of G-d
3rd of Nisan, 5717
Brooklyn, N.Y.

Greeting and Blessings:

I received your letter of the 16th of Iyar, and, if you will write to me in Hebrew, names of your mother and your father's mother I will remember you both in prayer, in connection with the subject matter of your letter, I will also remember you in connection with your birthday, and I hope that it will bring you a year of achievement in the study of Torah, with Yiras Shomaim, and the observance of Mitzvoth with Hidur. In your case this has added importance in that it will help bring forth G-d's blessings in all your needs, as well as in those of your father and mother.

I trust that you are observing the three Shiurim of Chumash, Tillim and Tanya everyday, and that on your birthday you will conduct yourself in accordance with the custom of the Lubavitcher Yeshivah boys.

10

[Source: Photocopy of Original]

By the Grace of G-d
15th of Tammuz, 5720
Brooklyn, N. Y.

Rabbi Yitchok Gershon Mintz
Beth Rivka Academy for Girls
6125 Hutchison St.
Montreal, Que.

Greeting and Blessing:

I received your letter of the 19th of Sivan with some delay.

I note your plans for the summer, but I hope that although the school will be closed during the summer vacation, you have made plans for remaining in contact with the students throughout the summer months, by correspondence, etc. For, obviously, if children are left alone for two months without being reminded about their studies and conduct, there is not only the loss of the immediate benefit, but also the difficulty of returning to the school routine as smoothly as possible. If in past generations there was no room for such serious concern about the children during their vacation time, inasmuch as the parents could be relied upon to give them proper attention, and the general conditions both at home and outside were more favorable, it is quite different nowadays. I am sure it is not necessary for me to elaborate.

I trust that if no specific plans have been made about getting in contact with the children during the summer, It is still possible to do so, since their addresses are no doubt on file and it would be possible to write to every child directly, which will be greatly appreciated by

the children. When writing to them they should be reminded about such matters as the Three Weeks, special observance of Rosh Chodesh, revision of their studies, etc. Needless to say, the best thing would have been to have a day camp, but if this has not been done, it may be difficult to arrange one at this time. On the other hand, there might still be a possibility to do so for the second period of the summer. I hope you will consult with the Administration, and putting all heads together come up with some fruitful program for the benefit of the children and the school.

Hoping to hear good news from you,

With blessing,

By Nissan Mindel

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

NYteach 3-8230

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
15th of Tammuz, 5720
Brooklyn, N. Y.

Rabbi Yitzchock Gershon Mintz
Beth Rivka Academy for Girls
6125 Hutchison St.
Montreal, Que.

Greeting and Blessings:

I received your letter of the 19th of Sivan with some delay. I note your plans for the summer, but I hope that although the school will be closed during the summer vacation, you have made plans for remaining in contact with the students throughout the summer months, by correspondence, etc. For, obviously, if children are left alone for two months without being reminded about their studies and conduct, there is not only the loss of the immediate benefit, but also the difficulty of returning to the school routine as smoothly as possible. If in past generations there was no room for such serious concern about the children during their vacation time, inasmuch as the parents could be relied upon to give them proper attention, and the general conditions both at home and outside were more favorable, it is quite different nowadays. I am sure it is not necessary for me to elaborate.

I trust that if no specific plans have been made about getting in contact with the children during the summer, it is still possible to do so, since their addresses are no doubt obtainable and it would be possible to write to every child directly, which will be greatly appreciated by the children. When writing to them they should be reminded about such matters as the three weeks, special observance of Rosh Chodesh, revision of their studies, etc. Needless to say, the best thing would have been to have a day camp, but if this has not been done, it may be difficult to arrange one at this time. On the other hand, there might still be a possibility to do so for the second period of the summer. I hope you will consult with the Administration, and putting all heads together come up with some fruitful program for the benefit of the children and the school.

Hoping to hear good news from you,

With blessing,

By *Menachem Schneerson*

11

[Source: Photocopy of Original]

By the Grace of G-d
20th of Kislev, 5725
Brooklyn, N. Y.

Mr...
Prestwich
Manchester, Lancs.
England

Greeting and Blessing:

I duly received your letter, and may G-d grant that you should have good news to report about all your affairs.

As we come now from the auspicious day of Yud-Tes Kislev, which we remembered and observed yesterday, and will soon observe the happy days of Chanukah, it is surely unnecessary to write to you at length about the importance of such remembrances in Jewish life. The purpose is, of course, to convert the inspiration of those auspicious days into the practical daily life. Yud-Tes Kislev and Chanukah emphasize in particular the unlimited Mesiras Nefesh of Jews in their adherence to the Torah and Mitzvoth. Such devotion and dedication is bound to bring about a victory for the Truth not only in those days but also at this season. The Chanukah lights further teach us and inspire us to keep on increasing the light of the Torah and Mitzvoth from day to day.

May these auspicious days bring you and yours a growing measure of light and brightness in all your affairs, materially and spiritually.

With blessing

By Nissan Mindel

P.S. In reply to your questions:

Judging by your writing, you should change the Nussach to Nussach Ari, with the resolution that this change should be a permanent, one, and may G-d grant that it should be in a happy and auspicious hour. May also your youth work be with Hatzlocho.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYccinrh: 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
20th of Kislev, 5725
Brooklyn, N. Y.

Prestwich
Manchester, Lancs.
England

Greeting and Blessing:

I duly received your letter, and may G-d grant that you should have good news to report about all your affairs.

As we come now from the auspicious day of Yud-Tes Kislev, which we remembered and observed yesterday, and will soon observe the happy days of Chanukah, it is surely unnecessary to write to you at length about the importance of such remembrances in Jewish life. The purpose is, of course, to convert the inspiration of those auspicious days into the practical daily life. Yud-Tes Kislev and Chanukah emphasize in particular the unlimited Mesiras Nefesh of Jews in their adherence to the Torah and Mitzvoth. Such devotion and dedication is bound to bring about a victory for the Truth not only in those days but also at this season. The Chanukah lights further teach us and inspire us to keep on increasing the light of the Torah and Mitzvoth from day to day.

May these auspicious days bring you and yours a growing measure of light and brightness in all your affairs, materially and spiritually.

With blessing

By *Nissan Nussach*

P.S. In reply to your questions:

Judging by your writing, you should change the Nussach to Nussach Ari, with the resolution that this change should be a permanent one, and may G-d grant that it should be in a happy and auspicious hour. May also your youth work be with Hatzlocho.

12

FREE RENDITION

By the Grace of G-d
Erev Shabbos Kodesh
Mevorchim Nissan 5732
Brooklyn, N. Y.

To the participants in the
30th Annual Dinner of the Netzivei
Yeshiva Tomchei Tmimim Lubavitch

Greeting and Blessing:

In these days linking the months of Adar and Nissan, we are inspired by the central theme which is mutual to both these months, namely, **Geulo** (deliverance), the Geulo of Purim and the Geulo of Pesach.

One of the main features that characterizes both these Geulos is the role of Chinuch — Torah-true education of Jewish children.

Also the Geulo of Pesach was related to Jewish children, at whom, in particular, Pharaoh aimed his decree to throw every newborn son into the river. However, thanks to the selfless efforts of Jewish mothers, a new generation was raised who were first to recognize G-d, exclaiming, "This is my G-d!"

If in those days, when Jewish education was fraught with the gravest perils, Jewish leaders and parents were prepared to give their lives for Torah-true education, knowing full well that the existence of the Jewish people depended on it — how much more readily should we work for it, seeing that we live in circumstances which do not require a Jew to risk his life for it, but only a determination and willingness to give some of his time, effort, and money to this cause. How eager and fortunate one should feel that with relatively little so

much can be accomplished!

An essential thing is that, the Chinuch should be in the spirit of Purim and Pesach – Torah-true education in the maximum, so that the young generation should be able to declare with the utmost conviction: **This is my G-d**, and **This is the Torah**, and **These are the statutes and Mitzvos**, and, moreover, should influence and inspire also those who had not yet come up to their level.

This is the kind of Chinuch which the Lubavitcher Yeshiva in Montreal gives its students. It surely deserves the fullest support of all Torah friends, which should not only deliver it from the burden of debt, but enable it to carry on its sacred work in affluence, for the honor and glory of Torah.

I congratulate all participants in the Dinner, especially the honored Netzivim and co-workers, and hope and trust that each and everyone, man and woman, will do their utmost to help make the event a most successful one in every respect.

With esteem and blessing for Hatzlocho
and good tidings,

/Signed/ Menachem Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

FREE RENDITION

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 אסטעוין פארקוויי
ברוקלין ג. נ. י.

By the Grace of G-d
Erev Shabbos-Kodesh
Mevorchim Nissan, 5732
Brooklyn, N.Y.

To the Participants in the
30th Annual Dinner of the Netzivei
Yeshiva Tomchei Tmimim Lubavitch
Montreal, Que.

Greeting and Blessing:

In these days linking the months of Adar and Nissan, we are inspired by the central theme which is mutual to both these months, namely, Geulo (deliverance), the Geulo of Purim and the Geulo of Pesach.

One of the main features that characterizes both these Geulos is the role of Chinuch - Torah-true education of Jewish children.

The Geulo of Purim, as our Sages of blessed memory tell us, was directly related to the fact that Mordechai gathered Jewish children and taught them the Torah in a way that inspired their utmost Mesiras-Nefesh for Torah and Mitzvoth.

Also the Geulo of Pesach was related to Jewish children, at whom, in particular, Pharaoh aimed his decree to throw every newborn son into the river. However, thanks to the selfless efforts of Jewish mothers, a new generation was raised who were first to recognize G-d, exclaiming, "This is my G-d!"

If in those days, when Jewish education was fraught with the gravest perils, Jewish leaders and parents were prepared to give their lives for Torah-true education, knowing full well that the existence of the Jewish people depended on it - how much more readily should we work for it, seeing that we live in circumstances which do not require a Jew to risk his life for it, but only a determination and willingness to give some of his time, effort, and money to this cause. How eager and fortunate one should feel that with relatively little so much can be accomplished!

An essential thing is that the Chinuch should be in the spirit of Purim and Pesach - Torah-true education in the maximum, so that the young generation should be able to declare with the utmost conviction: This is my G-d, and This is the Torah, and These are the statutes and Mitzvog, and, moreover, should influence and inspire also those who had not yet come up to their level.

This is the kind of Chinuch which the Lubavitcher Yeshiva in Montreal gives its students. It surely deserves the fullest support of all Torah friends, which should not only deliver it from the burden of debt, but enable it to carry on its sacred work in affluence, for the honor and glory of Torah.

I congratulate all participants in the Dinner, especially the honored Netzivim and co-workers, and hope and trust that each and everyone, man and woman, will do their utmost to help make the event a most successful one in every respect.

With esteem and blessing for Hatzlocho
and good tidings,

/Signed/ Menachem Schneerson

[Source: Photocopy of Original]

By the Grace of G-d
2nd of Nissan, 5735
Brooklyn, N.Y.

Mr. Yehuda Stulman
777 United Nations Plaza
New York, N.Y. 10017

Greeting and Blessing:

With the approach of Pesach, the Season of Our Liberation, I extend to you prayerful wishes for a happy and inspiring Yom-Tov.

As usual, I would like to take this opportunity of sharing a thought with you appropriate to the occasion.

The Alter Rebbe, founder of Chabad, noted that the expression "Season of Our Rejoicing," in addition to its plain sense, also means "Season of Our Mutual Rejoicing," namely, Jews rejoicing with G-d and G-d rejoicing with Jews. Hence, "Season of Our Liberation" similarly alludes to both the liberation of the Jews and the liberation of G-d, as if were. For when a Jew goes into exile, the Shechinah (Divine Presence) and, more specifically, the Divine soul within him, also go into exile, and true liberation must comprise both physical and spiritual freedom.

Actually, it is only the Jew's body that can be subjugated, but his Divine soul is essentially free. However, to give expression to, and actualize, this freedom requires constant effort, in view of external and internal hindrances and distractions.

Comes Pesach and reminds every Jew that if he makes the effort he is bound to succeed, for he has a staunch ally, namely the spark of G-dliness, the Divine soul, within him that constantly strives to overcome

any obstacle or constraint that impedes its serving G-d with complete freedom and joy.

May the Festival of Our Freedom bring you too, in the midst of all our people Israel, a growing measure of freedom from all distractions and hindrances in your good endeavors - "Good to Heaven and good to the creatures."

With the traditional blessing of "Chag haPesach Kosher v 'some'ach,"

Cordially yours,

M. Schneerson

[Source: Photocopy of Original]

By the Grace of G-d
6th of Kislev, 5736
Brooklyn, N. Y.

Miss...

New York, N. Y. 10025

Blessing and Greeting:

I duly received your message requesting a blessing for your father. I will remember him in prayer when visiting the holy resting place of my father-in-law of saintly memory. May G-d grant that just as you sent in the request, so you should be able to report good news about it.

Although, needless to say, the reason which has brought you in contact with us again is not one that is desired, I am nevertheless pleased with the opportunity of expressing my hope that you remember our conversation which we had when you visited here, as clearly as I remember it. Furthermore, that in accordance with the saying of our Sages that "the essential thing is the deed," your recollection of our conversation has found expression in a tangible way.

To be more explicit, I think I can safely say that in view of your father's influence on his environment, and in accordance with the laws of heredity, you must have been endowed with similar qualities. What I mean is simply that your personal daily life in accordance with the teachings of our Torah, and a conscious effort to impart its eternal values by precept and example, is bound to have a far-reaching effect on all with whom you come in contact.

As I have had occasion to emphasize it before, our Torah is called **Toras Chaim** as well as **Toras Ernes**, the first indicating that it is our

guide in life, while the second emphasizes that the teachings of the Torah are not palliative or therapeutic, and consequently are not subject to time and place or special conditions, but are always valid and true. For the Torah and Mitzvoth are connected with the very essence of Jewish life, very much as water is the essential element in which fish can live. It is only because G-d desired that our choosing the Torah and Mitzvoth should be free and not compulsory, we find the distinction between the element of Torah and Mitzvoth and that of the water in the above analogy. For when a fish is taken out of its element, the effect is almost instantaneity, whereas a Jew may find himself estranged from his element for a long time without recognizing it.

Herein is also an answer to those who hesitate to return to their element on the ground that they had managed without it for so long, and, in any case, what will people say, etc. But the truth of **Toras Emes** speaks for itself, and indeed, it points to the greatness of a Jew that if he faces up to the challenge, he can in one minute and in one turn place himself on the right path and transform himself into a Jew in his full element. This is particularly true of young people who are blessed with special qualities of not being afraid of a challenge, and not to follow the majority, and being quite different and individualistic, etc., regardless of the environment and society of which he had been a part.

In this connection, it is well to add a further point, in which again **Toras Emes** gives us a special insight. In our holy tongue we have the concept of **Teshuvo**, which is commonly translated as "repentance." But this is a complete mistranslation, for repentance means turning away from the past, and starting on a completely new road, whereas Teshuvo means **return** - a return to the Jew's true essence and great historic heritage of nearly 3500 years.

I trust that if you will reflect on what has been said above, with an open mind and without any prejudice, you will see the truth of it and will not be discouraged by any difficulties, which in any case are

largely more imaginary than real. For, as our Sages say, "Nothing stands in the way of the will."

With blessing,
M. Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hycacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן

ליבאוויטש

אויסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
6th of Kislev, 5736
Brooklyn, N. Y.

Miss [redacted]
838 West End Avenue
New York, N. Y. 10025

Blessing and Greeting:

I duly received your message requesting a blessing for your father. I will remember him in prayer when visiting the holy resting place of my father-in-law of saintly memory. May G-d grant that just as you sent in the request, so you should be able to report good news about it.

Although, needless to say, the reason which has brought you in contact with us again is not one that is desired, I am nevertheless pleased with the opportunity of expressing my hope that you remember our conversation which we had when you visited here, as clearly as I remember it. Furthermore, that in accordance with the saying of our Sages that "the essential thing is the deed," your recollection of our conversation has found expression in a tangible way.

To be more explicit, I think I can safely say that in view of your father's influence on his environment, and in accordance with the laws of heredity, you must have been endowed with similar qualities. What I mean is simply that your personal daily life in accordance with the teachings of our Torah, and a conscious effort to impart its eternal values by precept and example, is bound to have a far-reaching effect on all with whom you come in contact.

As I have had occasion to emphasize it before, our Torah is called Toras Chaim as well as Toras Emes, the first indicating that it is our guide in life, while the second emphasizes that the teachings of the Torah are not palliative or therapeutic, and consequently are not subject to time and place or special conditions, but are always valid and true. For the Torah and Mitzvoth are connected with the very essence of Jewish life, very much as water is the essential element in which fish can live. It is only because G-d desired that our choosing the Torah and Mitzvoth should be free and not compulsory, we find the distinction between the element of Torah and Mitzvoth and that of the water in the above analogy. For when a fish is taken out of its element, the effect is almost instantaneous, whereas a Jew may find himself estranged from his element for a long time without recognizing it.

Herein is also an answer to those who hesitate to return to their element on the ground that they had managed without it

for so long, and, in any case, what will people say, etc. But the truth of Toras Emes speaks for itself, and indeed, it points to the greatness of a Jew that if he faces up to the challenge, he can in one minute and in one turn place himself on the right path and transform himself into a Jew in his full element. This is particularly true of young people who are blessed with special qualities of not being afraid of a challenge, and not to follow the majority, and being quite different and individualistic, etc., regardless of the environment and society of which he had been a part.

In this connection, it is well to add a further point, in which again Toras Emes gives us a special insight. In our holy tongue we have the concept of Teshuvo, which is commonly translated as "repentance." But this is a complete mistranslation, for repentance means turning away from the past, and starting on a completely new road, whereas Teshuvo means return - a return to the Jew's true essence and great historic heritage of nearly 3500 years.

I trust that if you will reflect on what has been said above, with an open mind and without any prejudice, you will see the truth of it and will not be discouraged by any difficulties, which in any case are largely more imaginary than real. For, as our Sages say, "Nothing stands in the way of the will."

With blessing, *M. Schneerson*

15

[Source: Photocopy of Original]

By the Grace of G-d
3rd of Shevat, 5736
Brooklyn, N. Y.

Mr. & Mrs...
Staten Island, N.Y. 10314

Greeting and Blessing:

I duly received your letter of December 18th. If you will let me know your full Hebrew names, together with the mother's Hebrew name in each case, as is customary, I will remember you in prayer for the fulfillment of your hearts' desires for good.

With regard to the problems relating to Aliyah, it is well to remember - as I have had occasion to mention many times, that although formally a Jew requires no ordinary visa to visit or settle in Eretz Yisroel, there is a "spiritual visa" that a Jew should have with him as a preparation to going to the land, of which the Torah states that it is "a land upon which G-d's Eyes are always, from the beginning of the year to the end of the year." Moreover, our Sages call it the Palace of the King, where the presence of the King of Kings, the Holy One blessed be He, dwells there in a greater measure than elsewhere. The preparation we speak of is, simply, to add in the Hiddur of the observance of the daily Mitzvoth while still here, before the journey, including the learning of the special Mitzvoth which are connected with Eretz Yisroel and, of course, the determination to live in the Holy Land on a higher level of holiness.

Since the husband is called the "head" of the family, his function is similar to that of the head towards the rest of the physical body, namely to influence and lead all the members of the family that they too make the above mentioned preparations. We are assured that,

"Words coming from the heart enter the heart and are eventually effective," especially when coupled with a shining example.

It is customary in such a situation to have the Tefillin checked to make sure they are Kosher.

With blessing,

M. Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

ונתנו הונדל שניארטאה
ליבאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
3rd of Shevat, 5736
Brooklyn, N. Y.

Staten Island, N. Y. 10314

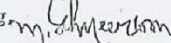
Greening and Blessing:

I duly received your letter of December 18th. If you will let me know your full Hebrew names, together with the mother's Hebrew name in each case, as is customary, I will remember you in prayer for the fulfillment of your hearts' desires for good.

With regard to the problems relating to Aliyah, it is well to remember - as I have had occasion to mention many times, that although formally a Jew requires no ordinary visa to visit or settle in Eretz Yisroel, there is a "spiritual visa" that a Jew should have with him as a preparation to going to the land, of which the Torah states that it is "a land upon which G-d's Eyes are always, from the beginning of the year to the end of the year." Moreover, our Sages call it the Palace of the King, where the presence of the King of Kings, the Holy One blessed be He, dwells there in a greater measure than elsewhere. The preparation we speak of is, simply, to add in the Hiddur of the observance of the daily Mitzvoth while still here, before the journey, including the learning of the special Mitzvoth which are connected with Eretz Yisroel and, of course, the determination to live in the Holy Land on a higher level of holiness.

Since the husband is called the "head" of the family, his function is similar to that of the head towards the rest of the physical body, namely to influence and lead all the members of the family that they too make the above mentioned preparations. We are assured that, "Words coming from the heart enter the heart and are eventually effective," especially when coupled with a shining example.

It is customary in such a situation to have the Tefillin checked to make sure they are Kosher.

With blessing

16

[Source: Letter by Mazkirus]

By the Grace of G- d
In the Days of Selichoth,
5736. Brooklyn, N. Y.

The secretariat of the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson, is herewith making public this free English translation of an urgent message issued by the Rebbe שליט"א²⁰

TO ALL SPIRITUAL LEADERS AND OFFICERS OF ALL
SYNAGOGUES AND CONGREGATIONS

In these propitious days of Selichos and subsequent Ten Days of Return, which, as well as to prepare and make appropriate firm resolutions for the incoming year, serve as days of introspection, with a view to rectifying and completing all deficiencies of the outgoing year.

And in view of the extraordinary events in recent years, particularly in this past year, which happened to our Jewish people, affecting the position of Jews in all parts of the world, especially in our Holy Land, events that attest to the fact that "the Guardian of Israel does not slumber nor sleep" and call for reciprocity on our part —

Let us take heed of the teachings of our Sages of the Mishnah: "On three things the world stands - on Torah, prayer and loving kindness," referring not only to the world at large, but also to the smaller worlds of every Jewish community, congregation, and down to every Jewish family and individual.

---

20. The original letter was published in Igros Kodesh vol. 31 page 322 (letter 11,923). For the full context of the events surrounding the letter see sources quoted in the footnotes in Igros Kodesh.

And whereas the function of a synagogue (Mikdash M'at) is to disseminate and bring the light and vitality of Torah-true Yiddishkeit to all the members, and their homes, and to the entire environment,

I most respectfully suggest and urge that every synagogue - in addition to being a house of inspired prayer - should introduce (or, where it is already practised - intensify) the study of Torah on a regular basis (with preference to the study of the practical laws and Mitzvos of daily conduct) , and also establish (or enlarge) a Free Loan Fund, Charity Fund, or similar benevolent activity, aside from any such communal endeavor that may already be in existence.

I hope and pray that the response to the above will be positive and spontaneous, which will not only strengthen and vitalize every Jewish community involved, but, by virtue of the Jewish people being like one Entity, will also strengthen and vitalize our Jewish people everywhere, and will bring forth G-d's blessing in a generous measure for a truly good and obviously sweet new year in every respect, spiritually and materially.

With esteem and blessing,

MENACHEM SCHNEERSON

P.S. In normal times, it would have been proper to address a personal letter with the above suggestion to each synagogue and spiritual leader. But, as above, these are unusual times, requiring speedy action, and time is of the essence. I trust that I will be judged favorably as we pray that G-d judge us all favorably.

Tel: NYctakh 2-9220

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
כ"ס אדר"ך מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 12, N. Y.

By the Grace of G-d
In the Days of Selichoth,
5736. Brooklyn, N. Y.

The secretariat of the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson, is herewith making public this free English translation of an urgent message issued by the Rebbe שליט"א

TO ALL SPIRITUAL LEADERS AND OFFICERS OF ALL SYNAGOGUES AND CONGREGATIONS

In these propitious days of Selichos and subsequent Ten Days of Return, which, as well as to prepare and make appropriate firm resolutions for the incoming year, serve as days of introspection, with a view to rectifying and completing all deficiencies of the outgoing year.

And in view of the extraordinary events in recent years, particularly in this past year, which happened to our Jewish people, affecting the position of Jews in all parts of the world, especially in our Holy Land, events that attest to the fact that "the Guardian of Israel does not slumber nor sleep" and call for reciprocity on our part --

Let us take heed of the teachings of our Sages of the Mishnah: "On three things the world stands - on Torah, prayer and loving kindness," referring not only to the world at large, but also to the smaller worlds of every Jewish community, congregation, and down to every Jewish family and individual.

And whereas the function of a synagogue (Mikdash M'at) is to disseminate and bring the light and vitality of Torah-true Yiddishkeit to all the members, and their homes, and to the entire environment,

I most respectfully suggest and urge that every synagogue - in addition to being a house of inspired prayer - should introduce (or, where it is already practised - intensify) the study of Torah on a regular basis (with preference to the study of the practical laws and Mitzvos of daily conduct), and also establish (or enlarge) a Free Loan Fund, Charity Fund, or similar benevolent activity, aside from any such communal endeavor that may already be in existence.

I hope and pray that the response to the above will be positive and spontaneous, which will not only strengthen and vitalize every Jewish community involved, but, by virtue of the Jewish people being like one Entity, will also strengthen and vitalize our Jewish people everywhere, and will bring forth G-d's blessing in a generous measure for a truly good and obviously sweet new year in every respect, spiritually and materially.

With esteem and blessing,

MENACHEM SCHNEERSON

P.S. In normal times, it would have been proper to address a personal letter with the above suggestion to each synagogue and spiritual leader. But, as above, these are unusual times, requiring speedy action, and time is of the essence. I trust that I will be judged favorably as we pray that G-d judge us all favorably.

By the Grace of G-d
In the Days of Sefirah
5737. Brooklyn, N.Y.

Mr. Wolf Mankowitz²¹

Simmons Court Castle
Dublin 4, Eire

Greeting and Blessing:

This is to acknowledge with thanks receipt of your book **The Samson Riddle**²². Which has been forwarded to me by our mutual friend Rabbi Shraga Faivish Vogel. I appreciate your thoughtfulness in sending me a copy for my library.

I noted, of course, with interest the reference to our conversation and several points in regard to the subject matter. As I recall, the point was also made on the essentiality of action. In accordance with the saying of our sages that the essential thing is the deed - the observance and living experience of the Torah and Mitzvoth in the daily life.

In this connection, I would like to add that I trust You have heard that the current year has been proclaimed as a Year of Chinuch in which every Jew has been urged to make a maximum effort to spread Torah-true Chinuch to the fullest extent of his influence -- in addition

---

21. Cyril Wolf Mankowitz (1924-1998) was an English writer, playwright, and screenwriter of Russian-Jewish descent. Mankowitz held a close connection with the Rebbe and Lubavitch.

22. *The Samson Riddle - An Essay and a Play, with the Text of the Original Story of Samson*; published by Vallentine, Mitchell - 1972.

In his Essay at the beginning of his book, he describes poetically a lengthy audience he had with the Rebbe prior to the book's publication in which they discussed at length the story of Samson.

to the fact that true Chinuch applies to everyone personally, in steady advancement in all that is good and in the true spiritual values, which are linked with Hakodoh-Boruch-Hu, the **Ein Sof**. Incidentally, this is also the explanation of the Talmudic imperative to keep all holy things on the ascendance (**Maalin b'Kodesh**), a principle that applies to everyone, however lofty the level which he attains.

If all the above applies to everyone, it certainly applies even more forcefully to one who has a special position of influence in the Jewish community, particularly one who has the gift of the pen and the medium of the published book which, unlike a periodical which is discarded, has a long life. Such channels of influence should be used to the full, in the right direction of course.

With esteem and blessing for good tidings in all above

P.S. It is an old Jewish custom to offer a comment whenever the opportunity presents itself. I trust, therefore, that you will not take amiss my following comment.

As I recall our conversation, when you brought up the discussion about Samson, the point was made about the practical implications of every thing and situation, especially one in which a person is much involved and concerned with. He should seriously bethink himself that perhaps the situation calls on him to show an example that can influence not only his immediate surroundings, but the whole generation, and even beyond, regardless of the fact that there may have been aspects in his life which left much to be desired. A case in point, of course, was Samson, who as our sages tell us - had done things which he should not have done, or should have done differently, yet nevertheless he was in his time the Judge and leader of his people, and many things pertaining to him became part of Torah (from the word

Horo'oh "instruction"). I believe this is a very pertinent and basic point in the story of Samson, yet precisely this essential point I missed finding it among the excerpts of our discussion which you quoted in your introductory Essay.

Needless to say, the purpose of the above remark is not [to] find fault, but if you agree with me on the said point - to suggest that you might find a way to fill it in, together with mentioning also the last pronouncement of Samson in his prayer to G-d, to which our Father Jacob referred prophetically: 'לשעתך קייתי ה'

[Source: Photocopy of Original]

By the Grace of G-d
21 Adar II, 5738
Brooklyn, N.Y.

Mr E. Gurwicz
20 South Vendome Avenue
Margate, N.J. 08402

Greeting and Blessing:

I was pleased to receive the good news of the forthcoming marriage. If you will let me know the Jewish names of the bride and bridegroom, together with the mother's Jewish name in each case, as is customary, I will remember them in prayer.

Having had the pleasure of meeting you together with your father, I trust there is no need to elaborate to you on the concept of marriage in Jewish life. One basic aspect of it which is particularly relevant in the present day and age is the designation of a Jewish marriage as **Binyan adei-ad**, "an everlasting edifice," that rests on solid foundations of Torah and Mitzvos in the everyday life. Where the foundation is concerned, the important thing is that it be of well-tested, durable material, regardless of what it may look like on the surface to a neighbor or by passer. In our long Jewish history the foundations of Torah and Mitzvos have been tried and tested under the most difficult and adverse conditions and proven most reliable. This is why we are still here today.

I trust you will find the proper words to impress this truth upon the Chosson and Kaloh, and we have the assurance that words coming from the heart penetrate the heart and are effective.

May G-d grant that the marriage take place in a happy and auspicious hour.

With blessing of Mazal Tov, Mazal Tov.

M. Schneerson

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213
493-9250

file

ונחם חוננך שניאור טאון
ליבאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
21 Adar II, 5738
Brooklyn, N. Y.

Mr. E. Gurwicz
20 South Vendome Avenue
Margate, N. J. 08402

Greeting and Blessing:

I was pleased to receive the good news of the forthcoming marriage. If you will let me know the Jewish names of the bride and bridegroom, together with the mother's Jewish name in each case, as is customary, I will remember them in prayer.

Having had the pleasure of meeting you together with your father, I trust there is no need to elaborate to you on the concept of marriage in Jewish life. One basic aspect of it which is particularly relevant in the present day and age is the designation of a Jewish marriage as Binyan adei-ad, "an everlasting edifice," that rests on solid foundations of Torah and Mitzvos in the everyday life. Where the foundation is concerned, the important thing is that it be of well-tested, durable material, regardless of what it may look like on the surface to a neighbor or bystander. In our long Jewish history the foundations of Torah and Mitzvos have been tried and tested under the most difficult and adverse conditions and proven most reliable. This is why we are still here today. I trust you will find the proper words to impress this truth upon the Chosson and Kaloh, and we have the assurance that words coming from the heart penetrate the heart and are effective.

May G-d grant that the marriage take place in a happy and auspicious hour:

With blessing of Mazal Tov,
Mazal Tov,

My Schwerson

19

[Source: Photocopy of Original]

By the Grace of G-d
24th of Nissan, 5744
Brooklyn, N. Y.

Mr. Yehuda Stulman
Green St. & East River
Brooklyn, N. Y. 11222

Greeting and Blessing:

I was pleased to receive your telephone message and regards from Florida through our mutual friend, RNM.

As we are still in the auspicious month of Nissan, the month of Geulo, and coming from the "Festival of Our Liberation," which, in a broader sense, includes also personal liberation from distractions and the like - may it be so with you and with all of us, in the midst of our people, in a growing measure.

Indeed, as our Sages declare, personal Geulo is a prelude to the true and complete Geulo of our people, which is likewise destined to come in the month of Nissan.

I will remember you in prayer at the holy resting place of my father-in-law, the Rebbe, of saintly memory, whom you were privileged to meet and receive his blessings in the company of the late Alexander Cowen, some forty years ago and since. Incidentally, and perhaps not incidentally, after the meeting, the Rebbe noted (also in writing) that he recognized in you considerable potential capacities in general, and in regard to spreading Yiddishkeit, in particular. I am certain that his expectations are being, and will be, fully realized.

My prayerful wishes For your good health and Hatzlocho in all
your affairs.

With esteem and blessing, and warm personal regards,

M. Schneerson

By the Grace of G-d
28th of Nissan, 5744
Brooklyn, N. Y,

Mr, Avraham G, Kremnich²³
148 Victoria Rd.
Bellevue Hill NSW
Australia

Greeting and Blessing:

I received your letter of March 28th and may G-d grant the

---

23. Mr. Robert Kremnizer. The following account is based on Mr. Kremnizer's book Australian Encounters (Simcha Press, 2021).

In 1975, nine years prior to receiving this letter, Mr. Kremnizer wrote his first letter to the Rebbe. At the time he was not yet observant and had very limited knowledge of Judaism. One of the Rebbe's Shluchim in Australia, whom he had started to form a relationship with, encouraged him to write a letter to the Rebbe. Having never heard of the Rebbe he was at odds on what to write. A short time earlier, his father revealed to him that his family name originates from town of Kremnitz, from whose Chassid dynasty their family descend. In the letter he mentioned this, writing something to the effect that he is sending regard to a Rebbe, knowing what that was, being somewhat of a Rebbe himself, and wished the Rebbe well. The rest of the letter continued in the same vain.

Over the years the Kremnizers found their way to observant Judaism. Although still embarrassed by that first letter, he began to write to the Rebbe as he learned more about him, and became influenced by him. In 1984, after writing to the Rebbe about his efforts to establish a Chabad high school in his neighborhood, he received his first letter from the Rebbe.

"I received my first reply promptly by airmail. The letter contained a blessing, but both the envelope and the letter inside were curiously addressed. My name was spelled "Kremnich," and the "n" in both the letter and the envelope seems to have been altered by the Rebbe in ink. This unusual spelling seems to reflect its origins, to which I had referred in my embarrassing letter.

I still have the letter and envelope. I remain in wonder at the fact that the Rebbe remembered, nine years later, receiving such a letter from an ignorant Jew on the other side of the world, about nothing! And, incredibly, he found a way of singling out that Jews existence, by acknowledgement, while giving his blessing."

fulfillment of your heart's desires for good in all the matters about which you wrote

There is surely no need to emphasize to you at length that since all blessings come from G-d and the channel to receive them is through the everyday life and conduct in accordance with His Will every additional effort in matters of Torah and Mitzvoth though a "must" for their own sake widens these channels And of course there is always room for advancement in all matters of goodness and holiness Torah and Mitzvoth which are infinite being connected with The Infinite

This is particularly timely in these days of Sefira which as you know are days of preparation for the Festival of Mattan Torah and Kabolat HaTorah with renewed commitment and dedication

With blessing

M. Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
28th of Nissan, 5744
Brooklyn, N. Y.

Mr. Avraham G. Kremwich
148 Victoria Rd.
Bellevue Hill NSW
Australia

Greeting and Blessing:

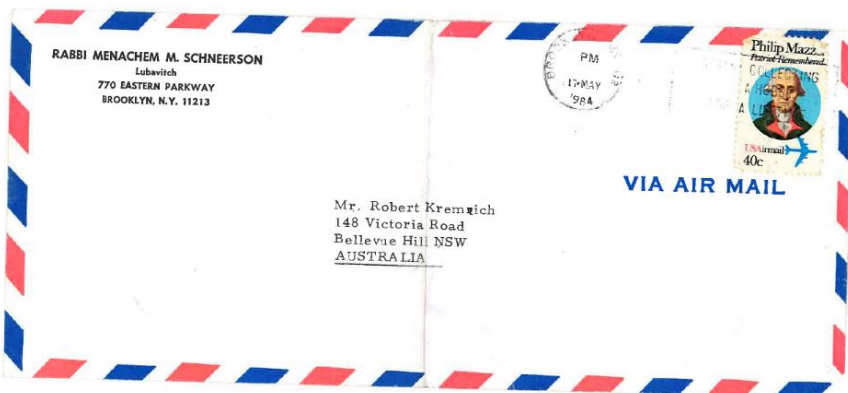
I received your letter of March 28th and may G-d grant the fulfillment of your heart's desires for good in all the matters about which you wrote.

There is surely no need to emphasize to you at length that since all blessings come from G-d and the channel to receive them is through the everyday life and conduct in accordance with His Will every additional effort in matters of Torah and Mitzvoth though a "must" for their own sake widens these channels. And of course there is always room for advancement in all matters of goodness and holiness. Torah and Mitzvoth which are infinite being connected with The Infinite.

This is particularly timely in these days of Sefira which as you know are days of preparation for the Festival of Mattan Torah and Kabbolas HaTorah with renewed commitment and dedication.

With blessing

M. Schneerson

שער היומנים

מכתבים מבית חיינו – תשכ"ו

ב"ה, יום א' ז' תשרי תשכ"ו ברוקלין,

לכבוד ידידי הרב התמים בעל מדות טובות יהודא ליב שי

שלום וברכה!

הריני לברך אותך ואת ב"ב שי לגמר חתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ושיקיימו כל ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בשני לילות של ר"ה קודם מעריב ציווה כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן אבינו מלכנו, כל התקיעות דמיושב תקע כ"ק אדמו"ר שליט"א ב' הימים של ר"ה, ובהליכה לתשליך הלכו מאות אנשים יחד עם כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ביום שני של ר"ה קודם השקיעה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות, וניגן בעצמו צמאה לך נפשי, ואבינו מלכנו, והושיעה את עמך, ואמר מאמר מן המצר מן המשך תש"ט, ובשיחת קדשו הי' הדיבור אודות הענין של ר"ה וברכה בשביל אחב"י ברוסיה, ומן רש"י של פ' נצבים,

ובש"ק ו' תשרי, התפלל כל התפילות לפני התיבה, וגם ניגן בעצמו הוא אלקינו..., וההתוועדות הי' כמו בכל שבתות השנה, ביאור על פי' רש"י של הסדרה ונוסף על הרגיל הי' מאמר,

חדשות מכאן, בשמחת בית השואבה לא ישתתף כ"ק אדמו"ר שליט"א בעצמו בההתוועדות

ידידיך עוז המצפה להתראות בקרוב ממש אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א

מאיר [הארליג]

ב"ה, אור ליום י"ד טבת תשכ"ו

כבוד ידי"ע הרב הנעלה אי"א עוסק בצ"צ וכו' וכו' מו"ה יהודה ליב שי' ראסקין

שלום וברכה!

אחדשה"ט, בטח תתפלא למה פתאום נזכרתי עליך... אבער א גוטער פריינד בלייבט
גוטער פריינד...

במוצש"ק זאת חנוכה הרי אחרי תפלת ערבית (שנגמר לערך בשעה 5:30) וכששב
כ"ק אדמו"ר שליט"א להיכלו, נשאר שמה עד שעה שבעה וחצי, ואז הלך הביתה. וטרם
הלכו הביתה מסר לבנימין קליין פתק עבוד הר"י וויינבערג, וזה הי' ביאור בתניא בפרק
מ"ט, ואמר לו שימסור זאת לו, עוד לפני השידור הרדיו של אותו מוש"ק (אבל לאו דוקא
שיאמר זאת במוש"ק זו). וגם שיאמר לו ששעתיים עבד בזה, וזה הי' לפני הדלקת נרות
חנוכה.

אחרי כן כעבור כמה ימים מסר להנ"ל עוד פתק בהמשך להביאור הראשון. (זה נעתק
בהמשך אחד להביאור הראשון).

ואחרי שאבי שי' הוא חבר ב"ועד להפצת חסידות", ויש לו העתק מזה, הנני גם לזכות
אותך בזה, ורצו"פ.

ובזה אסיים בברכת כטו"ס והצלחה בעבוה"ק,

זאב יחזקאל הכהן [כץ]

ב"ה יום ב' י"ב שבט תשכ"ו ברוקלין.

לכבוד ידידי הרב התמים בעל מדות טובות הרב יהודא ליב שי

שלוח וברכה!

יו"ד שבט עבר בחצרת הקודש כעין זה בקיצור באו הרבה אנ"ש ממקומות שונות ובפרט ממאנטרעאל באו שני באסים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א התפלל הג' תפלות לפני התיבה כרגיל וגם בשנה זו כמו אשתקד לא נסע אל האהל. (הי' שלג וקור חזק ביום ב' ואעפ"כ נסעו אנ"ש שי' בהמונים אל האהל הק'.

הביהמ"ד הי' מלא להתוועדות וכ"ק אדמו"ר שליט"א הופיע בשעה 3:40 וגמר בשעה 2:15 אחרי חצות, תוכן השיחות הי' מעבודתו הק' של כ"ק אדמו"ר בעל ההלוא זי"ע ודאגתו לכל כלל ישראל ובשעה שדרש מאנ"ש לימוד בשקידה נגלה וחסידות ועבודת ההפלה בארוכה ובפרט בש"ק לשלש שעות דאג ללמוד עם קטני בני ישראל עכ"פ שעה אחת בשבוע, ואף לאנשים שכבר ירדו מטה מטה ח"ו דאג ע"י כתיבת הזכרונות אולי עי"ז יזכרו עצמם שהם בני אברהם יצחק יעקב, והפי' של רחמנא לבא בעי הוא לא כפי שאומרים האנשים עוזבי תורה ח"ו שהעיקר הלב ודי בזה, אלא צריך לקיים כל התורה כולה כמו שנפסק בשו"ע ועוד יותר לקיים בהידור וליך מדרגא לדרגא בסולם העולה בית א-ל, וביאור הפי' של הבעש"ט על המשנה אתה עתיד ליתן דין וחשבון, שכל אחד פוסק הדין לעצמו ונפרעין מפניו וכו', והמאמר הי' על אות ט"ז מהמשך באתי לגני, וביאור רחב מתורת כל האדמו"רים הקדושים והטהורים זי"ע ועכ"י ואח"כ ביאור בהמשך להשיחה מי"ט כסלו על פדה בשלום נפשי.

וביאור בארוכת הפי' דצדיקא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין יתיר מבחיוהי ומה שכתב כ"ק בעל ההלוא זי"ע בהמכתב רפי"א בני ישורון בנו"ן סופית כי יש מקור בלקוטי תורה בפ' הברכה ושמו"ע מרומז על דרגא שהוא מטה מאד ואף מהם לא פרש א"ע,

הכסא מבית מלאכה בכפר חב"ד הגיע וכ"ק אדמו"ר שליט"א ישב עלי' בעת ההתוועדות, הניגון של ד' בבות של כ"ק אדמו"ר הזקן זי"ע ועכ"י לא ניגנו בשנה זו כמו בשנה שעברה.

ידידיך עוז המצפה להתראות בקרוב ממש אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א

מאיר

ב"ה, יום ד' י"ז אדר תשכ"ו

ברוקלין,

לכבוד ידידי חרב החסיד בעל מדות טובות יהודא ליב שי'

שלום וברכה!

איך עבר בחצר הקודש הפורים הרי ני להודיע לך מעט מפורים, ההתוועדות של כ"ק אדמו"ר שליט"א התחילה בשעה 8:30 והי' הרבה אנ"ש ועולם גדול עמוד ברחוב כי נאדר היכולת היו לכנוס פנימה.

השיחה א' הי' בדבר הז' מצות שישנם בפורים וסיים שהתכלית הוא שיגיעו למדרגה עד דלא ידע דלא ידע כלל מזה, והשיחות ב' וג' שאלת מרדכי לתינוקות של בית רבן פסוק לי פסוקך אתם לרחוב, שיחה ד' שכל הימים טובים נקראו בשם בלשון הקודש ורק פורים נקרא ע"ש הפור הוא לשון ארמי וגם שלא נזכר שמו יתברך בהמגילה, שיחה ה' הי' ביאר על קימו וקבלו, וטענת המן לאחשורוש מדוע מלים את תינוקות של ישראל הלא יש בזה משום צער בעל החיים בדרך הלצה אפשר לומר כי זה כמו שעכשו בכאן באים בטענות נגד השחיטה משום צער בעל חיים, ואח"כ המאמר ואח"כ שיחה ו' אודות המגבית על קופת רבינו, ואח"כ כמה שיחות להתעוררות לעשות למען קיום תורה ומצות, ולמה נקרא כפר חב"ד, וגם ענינים ספרי של פורים, וגם החיוב של הנשים להשתדל בעניני הפצת היהדות וקיום תורה ומצות.

ואח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א כבר עבר חצות ועדיין לא קיימו עד דלא ידע, ואמר לכמה מאנ"ש שישתו ואח"כ שכל הנאספים ישתו כל המשקה שנמצא כאן, זה היה כמה זמן וציווה לנגן כמה נגינים, ואח"כ אמר כל הפושט יד נותנים לו ודחקו כולם לקבל משקה מיד קדשו וחלק לנו משקה על מקומו, ואח"כ אצל הדלת של היכלו ואח"כ אצל הדלת של 770, וכאשר נגש אל הקאר עוד הרבה זמן ליסע הביתה חלק ג"כ זמן רב, ואח"כ רצו כמה אנשים לביתו בפרעזידענט סטריס ולקחו משקה מיד קדשו וציווה להם לנגן ואמר שבשנה הבע"ל תהי' הכל בהוספה, וגמר כל הענינים בשעה 5:00

פורים כזה עדיין לא הי' ב770, ואח"כ שתו אנ"ש משקה בביהמדר"ר עד שעה עשירית בוקר, והי' פרייליך.....

ידידיך עוז המצפה להתראות בקרוב ממש אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

מאיר

ב"ה יום א' כ"ז ניסן תשכ"ו ברוקלין

לכבדו ידידי הרב התמים בעל מדות טובוח יהודא ליב שי'

שלום וברכה!

בקיזור הריני להודיע לך איך עבר החג בחצר הקודש של כ"ק אדמו"ר שליט"א, הסדרים עברו כרגיל בליל שני התוועד כ"ק אדמו"ר שליט"א משעה 1:30 עד 4:45 עד עלות השחר כל השיחות ה' המשך אחד, ואמר מאמר אנכי ה' א' אשר הוצאתך מארץ מצרים, המאמר הראשון שאמר אדמו"ר מהר"ש זי"ע,

בשביעי של פסח היתה תהלוכה מהרבה אנ"ש לחלקי העיר ודרשו בביהכנ"ס ובהמד"ש וקראו המכתב של כ"ק אדמו"ר שליט"א לחג הפסח,

באחרון של פסח התוועד כ"ק אדמו"ר שליט"א משעה 6:30 עד 3.00 עם חלוקח כוס של ברכה,

השיחות ה' ביאור המעלה של ימים האחרונים על ימים הראשונים אעפ"י שאין גומרין בהם ההלל. מפני שהמה מרומזים על הגאולה העתידה ע"י משיח צדקנו בב"א, ואח"כ ביאור ענין ספירת העומר שמצפים להגיע לשער הנו"ן אח"כ ביאור הענין של ביאת המשיח לפי דברי הנביא שנאמרה היום בהפטורה. ואח"כ ביאור שמצות פסח מצה מרור נוהגים בלילי הסדד ומצות ד' כוסות יש להם שייכות גם ליום האחרון של פסח,

ואח"כ ביאר באריכות המכתב הכללי בנוגע הקרבן פסח, ואח"כ המאמר והניף ידו על הים, ואח"כ שיחה בענין מצה עשירה ומצה עני, שהמצה צריכה להיות משומרה וגם לחם עוני. ואח"כ ביאור החילוק מפסח ראשון לפסח שני בפסח ראשון אומרים הלל בין בהקרבה ובין באכילה וגבי פסח שני אומרים הלל רק בהקרבה. ואח"כ ביאור החילוק בין השלשה רגלים, ואח"כ שיחה בשביל נשי חב"ד.

בשבת היה התוועדת מן שעה 1:30 עד 4:50,

ידידיך עוז המצפה להתראות בקרוב ממש אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א

מאיר

ב"ה, אור ליום ו' ב' אייר - תפארת שבתפארת - "י"א שנים לצא"ח", תשכ"ו,
קסבלנקה מרוקו.

כבוד ידידי ורעי היקר והנע' העוסק בצ"צ וכו' מזכה את הרבים וכו'
הרב התמים מאיר שי' הארליג

שלום וברכה!

אינני יודע במה להתחיל להתנצל, אי"ה כשנתפגש בקרוב אולי תקבל את
ההתנצלות שלי, אבל בינתיים אבקשך שיהי' עמך הסליחה וכו', ולהבא אקוה להשי"ת
להיות יותר מדויק בכתבת מכתבים כמו שהי' מלפנים.

תודה רבה בעד המכתבים שלך לאחרי כל חג ומועד ויומי דפגרא, היום קבלנו מכתבך
מכ"ז ניסן והשיחות מש"פ משפטים ומפ' החדש, אין לי מילים איך להודות לך בעד הטוב
והחסד שהנך עושה, לפי ענ"ד הי' חושב שענין זה קשר ידידים וחברים ובפרט למודיע
להנמצאים בריחוק מקום גשמי מדברי ק' של כ"ק אד"ש, זהו מהפעולות הכי חשובות
בתולדות החסידות שיסודתה אהבת ישראל פשוט כפשוטו בלי פירושים,

כי באמת הנני שואל תמיד השאולה ולא משיבים לי, במה גרוע אברך שנסע לאיזה
מקום רחוק ונמצא ממש יחידי אין לו עם מי לדבר, תמיד צריך להיות לבוש באצטלה
של השפעה וכו', א"כ הרי גם הוא צריך לקבלה וכו', והנה בשביל איזה פעולה לקרב
מישהו שופכים ממש דליים של כוחות במס"נ וכו' וכותבים ומדפיסים העיקר שיופעל
משהו שיתקרב, והנה כמה אברכים נסעו לערים ומדינות רחוקים לא שמים לב לזה
לכתוב להם לשלוח איזה ידיעון מהנעשה בבית חיינו שליט"א מהנעשה אצל אנ"ש
ובמוסדות אנ"ש, ובזמן כשאין להאברך הקשר והידיעות וכו' זה חסר בשבילו באופן
פרטי ובדרך ממילא באופן כללי בהתפקיד מה שהוא נמצא,

מי שעוסק בזה אשרי חלקו והשי"ת יעזור לך שתמשיך בפעולתך הכי חשובה לחזק
ולעודד השלוחים, ושזה יהי' באופן של ופרצת הולך ומוסיף בלי הגבלות.

הפעולה של השטרות הי' בכאן באופן נעלה ביותר שע"ז נתעורר אצל כמה וכמה
ההתקשרות והאמונה לכ"ק אד"ש, כי בכלל אצלינו נתקבל המכתב במאוחו, ז. א. י"ד
ניסן ולא ידענו מה לעשות וכתבו מכתב קבלנו מברק שהזמן עד ר"ח, ות"ל שזכינו לזה,
(אולי תוכל לכתוב איך עבר הענין הזה בחצרות ק', אם הנשים יכולים להשתתף בזה ז.
א. שזה לא יהי' כמו ב' שטרות לאחד, ואם גם ילדים קטנים שעדיין אינם לומדים במוסד
תורה יכולים לקנות עבורם).

כאן נמצא כעת הרה"ח ר' יעקב גורקאוו שי' שהגיע לחה"פ, הוא נוסע לאה"ב

לחה"ש, כשמגיע לכאן מישהו נעשה יותר שמח כמובן.

בזה לע"ע אסיים באיחולי כל טוב בגו"ר ולהתראות השתא אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א בשובע שמחות.

ידידך עוז

[יהודה ליב רסקין]

פ"ש לכל הידידים ומכירים שי'

שער הסיפורים

רשימת סיפורים מאת המשפיע הרה"ח ר' שמואל הלוי ע"ה לויטין¹

נרשם ע"י סב החתן הרב ישראל הלוי שי' לאבקאווסקי וש"ב הרב חיים שלום דובער שי'
ליפסקער²

א. שמעתי מר' הלל סאלאצאווסקי³ רב בפערעלוק. פעם בנשיאת כ"ק
ארמו"ר הזקן נסע דרך בראהין⁴ (שהיה שייכת לר' נחום משערנאבעלער⁵) והי'

(1) (נולד בפאהאר י"ג בחשוון תרמ"ג, נפטר בברוקלין י"א באלול תשל"ד), היה משפיע ראשי ביישיבת תומכי תמימים המרכזית ב770, רב בולט בקהילת חב"ד שרבותינו נשיאינו נהגו להפנות אליו שאלות בהלכה, וכיהן בתפקידים רבים נוספים כשד"ר, חבר הוועד לכתובת ספר תורה לקבלת פני משיח, ועוד. מונה על-ידי הרבי בשמיני עצרת תשל"א ל"בעל הבית" על ארצות הברית.

(2) בשנת תשכ"ג כשרש"ל היה ביחידות, ביטא בנוגע הספר החדש של ר' זלמן דוכמאן (הל' אינו מדוייק): "אז היינט איז א נייע דרך, אז חסידים שרייבען און דרוקען ספרים?! ואמר לו כ"ק "אפשר זאלסטו מאכען אויך א ספר?", הרש"ל טען שאינו יודע לכתוב, וזה יקח יותר מדי מזמנו וכו', והשיב לו כ"ק שיכולים לספר הסיפורים להבחורים והם יעלו אותם על הכתב. לאח"כ נה' הסדר שמפעם לפעם הי' הרש"ל יוצא מחדרו (עכשיו מקום הספר"ו "חדר היחוד") ומספר הסיפורים להבחורים שישבו בה"חדר שני" של הבימ"ד (ר"י לאבקאווסקי, ר"י שמאטקיין, ר"א צויבל ור' פלדמן), הסיפורים נרשמו בקצרה ע"י עט סופר מהיר של סב החתן הר"י שי' לאבקאווסקי ואח"כ הועברו לב"ד הרחשד"ב שי' ליפסקער שתקתקם במכונת כתיבה. חלק הראשון מהסיפורים נדפסו בעבר בתשורה (לחתונת אח החתן רמ"מ שי' מאן – י"א סיון תש"פ) ועכשיו הגיע לידינו עמוד אחד מהמדורה השני' הנ"ל ועוד חזון למועד. [הוספות מהמדורה הראשונה באים בחצ"ר].

(3) אביו היה ר' יעקב מבאברויסק שהי' אחיינו של ר' הלל פאריטשער (אודותו ראה שמו"ס (כהן) ח"א ע' 268).

(4) בראהין הי' העיר שהתגורר בה ר"ה בילדותו (ראה רשימתו הידוע הנדפס באוה"ת נ"ך ע' א'צ"ד).

(5) הרה"צ הרה"ק ר' מנחם נחום מטשערנאביל (נולד בשנת ת"צ, נסתלק ב"א מר-חשוון

אז מגפה שעברה על ילדים. החסידים דשם רצו לעכב את אדמוה"ז ולבקשו שיעשה משהו נגד זה אבל ידעו שהוא תקיף בדעתו ולא יעצור⁶. האבן זיי זיך אוועקגעלייגט באמצע הדרך לעכב העגלה (כהמנהג אז) וירד אדמוה"ז וסיפרו לו, וצוה להכריז מעל הבימה: ס'שטייט אין ירושלמי אז אין יבנה האט מען מבטל געווען די ערבות פון תינוקות⁷. אח"כ מצאתי בספר של ר' ג"ב מפאהאר⁸, בשם ר' הלל⁹ שכתוב סגולה על מגפת ילדים להכריז את הנ"ל¹⁰. [אח"כ מצאתי בספר

שנת תקנ"ח) מתלמידי הבעש"ט והרב המגיד ממצזריטש. מחב"ס "מאור עינים" (סלאוויטא, תקנ"ח) [להעיר שבקטלוג הספרים הנמכרים ע"י קה"ת שנדפסו בסו"ס קה"ת בחיי כ"ק אדמו"ר הריי"צ נרשם ג"כ ספר זו, וראה אג"ק שלו חיי"ג ע' תלג].

(6) אולי הטעם מפני שתלמידי המגיד הקפידו לא להשיג גבול על עיירות של חב"דים. ראה לקו"ד ח"א קמא, א.

(7) איתא במדרש (שהש"ר פ"א, ד (א) וש"נ) שהקב"ה לא נתן התורה לישראל עד שאמרו "בנינו ערבים בידינו".

(8) הרה"ח ר' גרשון דובער זצ"ל ב"ר גרשון דובער מפאהאר (אביו נפטר קודם שנולד ואמו כשהי' בן שנה והי' זקנו של הרש"ל מצד אמו. נולד בעיר קלימאוויטש בשנת תקפ"ה (לערך), ונפטר בנעוועל בשנת תרנ"ח) "מגדולי חסידי כ"ק אדמו"ר הצ"צ ואח"כ של בנו כ"ק אדמו"ר מהר"ש" (לקו"ד צא, ב) תלמיד מובהק של ר' הלל מפאריטש ראה אודותו במאמר 'אבות החסידות' בקובץ 'התמים': חוב ה' ע' לח [רלא, ב] ואילך, חוב ז' ע' מז [שמב, א] ואילך, חוב ח' ע' לז [שצה, א] ואילך.

(9) הרה"צ הרה"ג המקובל והחסיד ר' הילל בהרה"ח ר' מאיר הלוי מליסאוו הידוע בשם "ר' הלל פאריטשער" (נולד בעיר בראהין תקנ"ה, נפטר בי"א מנ"א תקכ"ד ומנ"כ בעיר חערסון), ר"פ מתולדותיו בחוב' "הרב רבי הילל מפאריטש" בעריכת כ"ק אדמו"ר שליט"א (קה"ת, תשי"ד, נדפס ג"כ בריש ס' פלח הרמון בראשית ושמות). ראה עוד אודותיו בהמפתחות לסה"ש ואג"ק.

(10) בחודש חשוון תשכ"ה רשם התמים [הרב] מנחם מענדל וואלף סיפורים ששמע מהרש"ל (נדפס בתשורת וואלף תשנ"ט עמ' 67): הרבי דיבר פעם מענין שהבנים ערבים לאבות ור' שמואל לויטין אמר לרבי שבירושלמי כתוב שביבנה ביטלו את ערבות הבנים וסיפר על זה ר' שמואל שבהיותו במוסקבה סיפר ר' הלל הפלומעניק של ר' הלל פאריטש שבזמן שהיה מגפה פעם על ילדים בעיירה של חסידי צרנוביל. . וממשיך לכתוב הסיפור דלעיל.

ולכא' צ"ע בסיפור זה שהרי ענין זה לא הובא בהירושלמי. והנה בהטיטה הראשונה של הסיפורים נכתב סיפור בנוגע להמאור עניים ושם כתב ששאל כ"ק אד"ש איפה נכתב כן במאור עניים, וצ"ע שהרי ענין זה אכן נדפס במאור עניים. ואולי י"ל שכ"ק אד"ש שאל על מקור של סיפור זה וברישומה התייחס שאלה זו להפתגם דהמאור עניים בטעות (ואפשר שכ"ק אד"ש

של רג"ב מפאהאר בשם ר' הלל שכתב סגולה על מגפת ילדים את הנ"ל].

ב. ר' יצחק סקווערער¹¹ (בן ר"מ טשערנוביל¹²) אמר על המאמר¹³ שיוהכ"פ מכפר (על השבים) ועל שאינן שבים שכתוב במאור עינים¹⁴ (מר"ג) שיוהכ"פ מכפר על דברים שאין תשובה מועיל עליהם. ואמר הנ"ל שהכריזו למע' שר' נחום אמר פסק הלכה שגם על מה שאין תשובה כו' כנ"ל.

ג. פעם באסיפה בבארדיטשוב¹⁵, אדמוה"ז הי' מנהל, ר' צבי (בן הבעש"ט)¹⁶ ישב ולמד גמרא, ר' ברוך ממעזיבוז¹⁷ לא הי' נוכח ושלח שלוחיו, כשנכנס הסבא משפאליע אמר לו אדמוה"ז זידע וואשט זיך (כנראה הי' סעודה ג"כ) ולא ענה וחזר פ"ב, ואמר מישהו אולי הוא מתענה? וחזר פעם ג' ועשה כבקשתו. מה שהי' כללות האסיפה איני יודע אבל כנראה גם אודות כסף. כשאמר אדמוה"ז אודות כסף עמדו שלוחיו של ר' ברוך ואמרו שאדמו"ר שלהם צוה לשאול האם בזמן מרדכי ואסתר גם היו צריכים כסף? ועמד אדמוה"ז ואמר: איר הערט וואס זייער רבי זאגט שאני בזמן הזה מרדכי. שמעתי מר' דוד צבי חן¹⁸ כנראה שמע

שאל הרש"ל כשסיפור בהתועצות הנזכר ביומן הנ"ל).

(11) הרה"צ ר' יצחק מסקווירא בנו של ר' מרדכי מטשערנאביל (נולד בשנת תקע"ב, נפטר י"ד ניסן תרמ"ה).

(12) הרה"צ הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל (נולד בשנת תק"ל ונסתלק בשנת תקצ"ז) בנו וממשיך דרכו של ר' מנחם נחום מטשערנאביל, חתנו של ר' אהרן מקארלין. שמונה בניו נהיו לאדמורי"ם בקהילות שונות. מחב"ס "לקוטי תורה".

(13) שבועות יג, א.

(14) פרשת האזינו ד"ה איתא בש"ס.

(15) אודות האסיפה בבירדיטשוב ראה ס' "מסע ברדיטשוב" בארוכה. סיבת האסיפה הי' לבטל גזירה מסויימת, ולכן הצריכו כסף.

(16) נסתלק בשנת תק"מ, וצ"ע איך היה באסיפה שקרה בוץ שנות ה"ס".

(17) הרה"צ הרה"ק ר' ברוך ממעזיבוז בנו של אדל בתו של הבעש"ט. תקי"ג - ח"י כסלו תקע"ב. (הי' לו תלונות על דרכי ושיטת חסידות חב"ד - לקו"ד ח"ד תשיד, ב. וראה בית רבי חלק א' פכ"א, אג"ק אדה"ז ע' שכט, תנח, תעו. וש"נ).

(18) הרה"ג הרה"ח ר' חיים דוד צבי ב"ר פרץ חן (נולד בעיר בעשענקאוויטש בשנת תר"ו,

מאביו ר' פריץ¹⁹ [כי הוא מדוייק]²⁰.

ד. אדנ"ע ע"ש שב על ספה וסיפר לו רש"ל הסיפור: [כשנכנס ר"א משטראשעליע²¹ לאדמוה"ז בפעם הראשונה²² ליחידות קרא את בנו אדמוה"א ואמר לו ערשט איז געווען בא מיר א יונגערמאן וואס האט זיך אפגעזאגט פון דער וועלט²³].

נפטר בכ"ד כסלו תרפ"ו בירושלים ת"ו) רב בטשערניגוב מחסידי כ"ק אדמו"ר הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש ואדמו"ר מהורש"ב נ"ע, מהיחידים שקיבלו סמיכה מאדמו"ר המהר"ש וברכה מיוחדת מאדמו"ר הצ"צ (-) רשימת כ"ק אדמו"ר בשיחת ש"פ ויצא יא כסלו תשמ"ג). ראה אודותו באריכות בספר "אבני חן" פרק כ"ה (ע' 243 ואילך).

19) הרה"ג הרה"ח ר' פריץ ב"ר אלחנן חן הנודע בשם "ר' פריץ הגדול" (נולד בעיר סמיליאן בשנת תקנ"ז, נפטר בכ"ו אייר תרמ"ג בעיר טשערניגאוו), רב בבעשענקאוויטש, נעוועל, טשערניגאוו. זכה לראות ששה דורות של אדמו"רי חב"ד (בילדותו ראה כ"ק אדה"ז, וכשה' נוסע לכ"ק אדמהר"ש ראה כ"ק אדהרי"צ). ראה אודותו: רשימת היום של כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע מיום ח' תמוז תרנ"ח (נדפס בהתמים ח"ג ע' כא [קכז, א]), ספר השיחות תורת שלום ע' 83, ספר השיחות קיץ ה'ש"ת ע' 137 (ובהערות כ"ק אד"ש שם ושם), תש"א ע' 54. ובאריכות בספר "אבני חן" פרק י"א (ע' 76 ואילך).

20) [שמעמר' צבי מסמיליאן, שהיה שם בשעת מעשה] ראה עוד: סיפורי חסידים עה"ת (זיון) ע' 471. מגדל עז ע' קע-קעב. המשפיע (הבלין) ע' קכז. בטאון חב"ד גליון 32 ע' 17-16. נשיאי חב"ד ובני דורם ע' 20.

21) הרה"צ הרה"ק ר' אהרן בן הרה"ח ר' משה הלוי הורוויץ (נולד בשנת תקכ"ו בעיר ארשע, נפטר בשמיני עצרת תקפ"ט), לאחר פטירת אדה"ז התחיל להנהיג כאדמו"ר בעיר סטראשעליע. ראה אודותו בארוכה בית רבי ח"א רפכ"ו.

22) בשנת תקמ"ג (בית רבי שם).

23) אודות יחידות הראשונה של ר"א ראה בס' זכרון צדיקים וחסידים (יפה) ע' 114 [ומשם נעתקה לשמו"ס ח"ג ע' 224] בגיל יג בא ר' אהרן בפעם הראשונה לאדמו"ר ומסר לו פתקא בזה"ל: "נפש שפלה ועמלה איך תוכל להתקשר באין סוף עצמותו ומהותו?", ויצא אדמו"ר מהיכלו, הראה הפתקא לחסידים ואמר להם "ראו מה שצער לימים שואל דבר שזקני החסידים לא שאלו". אבל בספר זכרון לר"ש ברוק עמ' 104 מיוחסת הפתקא הנ"ל להרה"ח ר' יצחק אייזיק הלוי מהאמיל, ואפשר נתחלפו בין ר"א הלוי" ובין ר"א הלוי", ומובן ע"פ מ"ש בפנים.

ה. ר"פ מאלאסטאוווקער²⁴ הנה חותנו הי' מתנגד והיות שהנ"ל הי' מופשט מעולם לא הי' יכול חותנו לסובלו. ופעם עשה ע"י תחבולות שנתן משהו במאכלו להשקיעו באיסור תאוה (שלא לפי ערכו) ומיד כשהרגיש ר"פ הלך לאדמוה"ז ומצאו הולך אנה ואנה בדביקות ואחרי משך זמן עמד אצל ר' פסח ושאל: פסח דו האסט פיינט עפל? והשיב לא. והלך שוב אנה ואנה ועמד ושאל כנ"ל וענה לא וחזר פעם ג' כל הסדר ואז אמר ששונא. ואמר ר"פ שבזה נתן לו כח באידישקייט שאפי' ע"י עבודת ע' שנים לא הי' יכול להגיע לזה²⁵.

ו. מר' פסח מאלאסטאוווקער ורג"ב. קרוב ה'... לכל אשר יקראוהו באמת²⁶. מיט אמת, צו אמת, און אין אמת.

ז. מר"פ בשם ר' בערע וולף²⁷. הי' הו' ויהי' ברנע א'²⁸ אין יעדער רגע שטייט דער הי' הו' ויהי'.

ח. מהנ"ל. נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. ער זאל דערהערן אין

(24) הרה"ח המפורסם ר' פסח ב"ר יואל ממאלאסטאוווקע, היה מצעירי חסידי רבינו הזקן ואח"כ מחסידי אדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הצ"צ, (נפטר בחצי ראשון של חודש טבת תרל"א - רשימות הרב"ש) ראה אודותיו בבית רבי חלק א' פכ"ו (עז, א).

(25) ראה ג"כ רמ"ח אותיות סי' קל"ד, למען ידעו (שוסטערמאן) סי' קט"ז (-) סתם מתנגדים ולא חותנו), לקו"ס פערלאוו (אדה"ז) סי' ע"ז (-) ומאז כל חייו לא הי' יכול להביט על תפוח), וברשימות הרב"ש (ע' פ'): היחידות שלו פעם הראשונה אצל כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע זיע"א, והבור ריק אין בו מים - מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, אין א פוסטקע קריחט. וואש איז פאר א חידוש, אז מיא לערנט ניט. ואח"כ אמר [אד"הז] בניגון: אבער שראיי איך האב פאיינט עפיל.

(26) תהילים קמה, יח.

(27) הרה"ח ר' דובער זאב וואלף קאזעוויניקאוו רב ביעקאטרינאסלאוו (נולד לערך תקצ"ח - תר"א, נפטר כ"ז טבת תרס"ח), כ"ק הרלוי"צ - אבי כ"ק אד"ש - הי' ממלא מקומו. ראה אודותו ספר השיחות קיץ הש"ת ע' 32 ואילך תש"א ריש ע' 55 (ובהערות כ"ק אד"ש), תש"ד ע' 83, תולדות לוי יצחק (קה"ת, אה"ק תשד"מ) ע' 67 אילך. כשהצריכו לפתוח קברו לאחר שלושים שנה נמצא גופו שלם (- שמו"ס (כהן) ח"ג מדור חסידים קמא).

(28) תניא שעהיוה"א פ"ז (פב, א).

נידעריקער חושים.

ט. ר' ליב אייגנר היו מכבדים אותו הרבה פעמים בסנדקאות והי' בא להב"מ בשעה מאוחרת מחמת גודל וריבוי הכנותיו ושאלו הלא זרזים מקדימים למצוה וכתב מכתב לר' שמעון סופר קרובו וביקשו שיתרץ עליו מפני שההכנה למצוה גופא חלק מן המצוה²⁹.

י. הצ"צ נכנס פעם אצל בניו כשישבו וסיפרו סיפורים צדיקים וא"ל מי יודע אם הסיפורים אמיתיים והצדיקים אמיתיים תלמדו במקום זה הויות אבני ורבא שהם בודאי אמיתיים ואמרו בניו שמזה נראה שאם הצדיקים והסיפורים אמיתיים נכון יותר לספר בו'.

---

(29) בשו"ת מכתב סופר (לר"ש הנ"ל) סי' כ"ז, נדפס מכתב ר' ליב בנדו"ז ותשובת ר"ש אליו ושם הוא באו"א קצת.

לזכות

החתן הרב התמים חנן שלי

והכלה מ' חי' מושקא תל

מאן

לרגל נישואיהם בשטומו"צ

ז"ך אדר ה'תשפ"ג

שנת הקהל